

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOPDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG „AUPARADIS” TELEF. 36777

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

INHOUD: De Luchtlijn Amsterdam-Batavia. —
Britsch-Indische Voorbeelden. — Van Week tot Week.
— Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur.
Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers.
— Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. —
Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde.
— Berichten der Afdelingen: (I. Amersfoort, II.
— Apeldoorn, III. Haarlem en Omstreken). — Mede-
— deelingen: (Van het Informatie-Bureau). — Mutatie-
— staat van 25 November tot 2 December 1925.

DE CONTRIBUTIE ad f 5 — 'sjaars voor het lid-
— maatschap dezer Vereeniging,
— loopt voor hen die thans als lid toetreden tot en met
— ultimo December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het
— Koloniaal Weekblad” tot ultimo Dec. '25

De Luchtlijn Amsterdam-Batavia.

De aankomst in Indië op 21 November 1924
herdacht, tevens beschouwing over Van der
Hoop's Boek: „Door de lucht naar Indië”
door

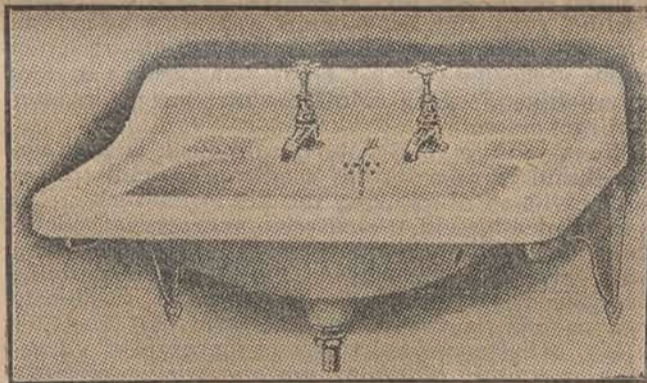
E. L. K. SCHMÜLLING.

Er bestaat tusschen de verschillende gedeelten
van het opschrift een, en zeer nauw, verband; want
het Boek bevat de beschrijving van de zoo zeer gun-
stig befaamde vlucht van het alom bekende held-
dappige driemanschap: de door hen met zoo'n goed
succes volbrachte eerste luchtreis van Amsterdam
naar Batavia zal tot in lengte van dagen geëerd blij-
ven en herdacht worden als een overgankelijk be-
toon van een veelheid van deugden en zedelijke voor-
eigenschappen, bij de drie deelnemers in oertoe-
reffelijke mate aanwezig geweest vóór en onder den
tocht. Zonder die aanwezigheid, zonder dat bezit
van een zeer hoog minimum van lichamelijke ge-
schiktheid en technische vaardigheid, van geestelijke
kracht en zielskracht is er aan het maken van
zoo'n tocht eenvoudig niet te denken en zoude
het voorbaat tot mislukking gedoemd zijn, terwijl
de laatste nog altijd eene sombere en droeve moge-
lijkheid blijft, als er niet ook nog vrij veel geluk
meevallers, voldoende afwezigheid van ongun-
stige factoren en van tegenvallers bijkomen, die bui-
zenschelijke macht vallen. Die mogen eenvoud-
gelyk niet ontbreken, want zoo ooit, dan was op dit
driemanschap van toepassing het gezegde, maar dan
in de eenvoudsvorm: de ongelukkigheden liggen in
de kleine en ook groote hoeken en gaten; immers
dood zoude hun van alle kanten toegrijzen en op
loer liggen. En met deze stellige wetenschap
van gevaarrijken tocht te hebben aangedurfd,
terzij met „een betrekkelijk langzaam toestel”
speciaal voor passagiersvervoer ingericht”
met ééne motor (bl. 312 „door de Lucht naar
Indië”), stempelt hen tot Luchthelden. Menigeen,
over deze benaming bij een geurig kopje thee
een behagelijk salon met centrale verwarming en
de vilten pantoffels geschoeid, het hoofd schudt
de rechtmatigheid van betwist, wordt bleek
en huivert bij de gedachte, als hij voor f 15 van

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

DE KLERK & TEN BRUGGENCATE

VASTE WASCHTAFELS, groote maat,
reeds van af f 22.50 compleet.

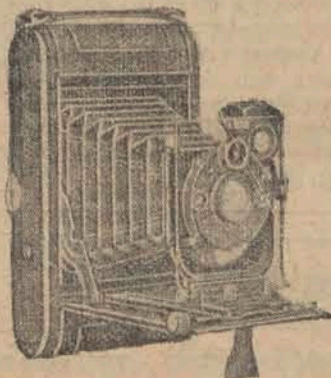
Electrische ornamenten en -apparaten.

Laan van Meerdervoort 150, 's-Gravenhage. Tel. 35122

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecombineerde mondel. en schriftel. opleiding, met club-
en privaattlessen in alle hoofdplaatsen. **M.O. Staatsinr.**
M.O. Staath.b.kunde. Alle acten **Boekhouden** (ook
Staatspraktijkdiploma). **Gemeente-administratie**
Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wen-
schen te doen. Prospectus met examenresultaten, aan-
bevelingen en opzave van hoofdleiders en leeraren voor
ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.

AMATEURFOTOGRAFEN

Groote
Jaarlijksche
Opruiming

tegen ongelooflijk
lage prijzen

Fotohandel **R. A. LAPPÖHN**
HEERENGRACHT 3^B PASSAGE 43

GEVESTIGD FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

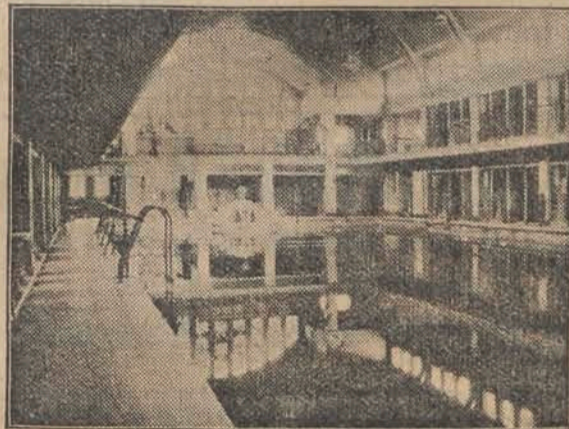
’S-GRAVENHAGE.

Bad en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoend aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922

Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en
Administratiën in Nederland en Ned.-Indië

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ „ „
A. RUYSCHE VAN DUGTEREN,
Oud-Insp. van Fin. in Ned.-Indië, „ „ „
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 In uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MF
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE
Groote keuze
 PRACTISCHE
St. NICOLAASGESCHENKEN
 THEEWARMERS
 FANT. KUSSENS
 TAFELKLEEDJES
 SCHOORSTEEN-
 LOOPERS

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Het Instituut **SCHOEVEERS**
 STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG
 wordt voornamelijk door het goede
INDISCHE PUBLIEK
 bezocht. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

Schiphol naar Waalhaven zoude moeten vliegen; hij zou het „voor geen goud” of „al had hij stokslagen” in het vooruitzicht, willen doen. Ten overvloede leze hij er eens het stuk van den bekenden Directeur der K.L.M., den heer Plesman, in de „Groene Amsterdamer” van 1 Augustus op na. Het ongeval bij Adrianopol behoort de waardeering voor deze wakkeren slechts te verhoogen.

Nu heeft een eigenaardig toeval het zoo geschikt, dat van der Hoop's boek juist uitkwam vrijwel midden in de 52 dagen tusschen 1 October—21 November van dit jaar; en deze zijn de data van vertrek en aankomst op Nederl.-Indisch grondgebied, n.l. te Medan in 1924: daardoor is dit Boek, ondanks zijn hoogen prijs, om zijn sterk boeienden tekst en om zijn, zoowel aan gebeurtenissen als aan tafereelbeschrijving rijken inhoud, toch onwillekeurig ook een herinneraar aan die behouden aankomst na dezen en eenigen grootschen tocht geworden; en ook even onbedoeld roept het in ons geheugen terug de daarop volgende Meidagen in Nederland, toen de „drie” — en dat was zeer goed en zeer noodzakelijk — het gesprek van den dag in heel Nederland vormden; wat het uiterlijke huldebetoen en festiviteiten betreft, dit had veel minder gekund en gemoeten. Want toen die storm van geestdrift bekoeld, ja verdwenen was, dacht het Nederlandsche publiek wel, dat het zich daarmee van eenen, zij het ook aangenamen plicht gekweten had en het de luchtverbinding Amsterdam—Batavia voortaan „blauwblauw” kon, en vrijwel als eene zaak beschouwen, die het verder koud moest laten, dus als eene zaak, die het vrijwel niets aanging. En dat is volstrekt verkeerd en onjuist, want het tegendeel is het geval en die Meidagen moesten juist het begin van een tijdperk van onverflauwde belangstelling worden. Gaat het publiek met dommelen en zijne houding van onverschilligheid in deze of van onbewogen en onnadenkend toeschouwer van het grootsche en veel beteekenende gebeuren inzake Wereldluchtvaart door, dus als ijskegels, dan zal de straf, en dan de geheel verdiende, niet uitblijven. Mocht dit echter wel het geval zijn, het dus niet gestraft worden, dan spreek ik er bij voorbaat mijn gelukwensch en mijne verbazing over uit. Op de betekenis van deze onvroolijke woorden wordt zoo niet lager dan later teruggekomen.

Eene verdere verdienste van dit Boek is zijne opvoedkundige waarde: het voedt op en leidt tot beschouwing en overweging van het tegenovergestelde van lamelijkheid, risicovrees, vooroordeel, kleinheid van denken en inzicht over aangelegenheden, wier ernstige behartiging het tegenovergestelde vereischen. Dat is er eene onschatbare verdienste van en ook daarom is het zoo goed, dat Van der Hoop, behalve een bekwaam en onbevreesd vliegenier en kundig schrijver, ook als vaardig verteller tegen de taak opgewassen blijkt, en die gaarne op zich wil nemen, om van zijnen Pionierstocht en het daarop beleefde en ondervondene, mondeling tekst en uitleg te willen geven in lezingen; deze zal hij beginnen onder de auspiciën van de Haagsche Volksuniversiteit. Moge hij er nog vele kunnen en willen houden en daarbij een even grooten aandrang van bezoekers verkrijgen als in Den Haag het geval was, alwaar verblijvend — in zakelijken zin — velen moesten vernemen: „geene plaatsen meer, alles bezet en uitverkocht”.

Nu komt het mij verreweg het best voor, niet meer zelf verder voort te gaan, maar om ten aanzien van den merkwaardigen 21 November 1924 twee keer het woord te geven aan nauw-belanghebbers bij Medan en zijn rijke ommeland, waar ook thans nog de „millioenen van Deli” onverminderd vandaan komen en nog in ruimer vloeijing vandaan zullen blijven komen en voorts aan ooggetuigen en medegenieters van dezen historischen dag op de plaats van aankomst zelve.

„De „Kroniek van het Oostkust van Sumatra-Instituut over '24” heeft er als de eerste van het hoofdstuk „Verkeer” aan gegeven de bl. 55 en 56;

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw **GOUD EN ZILVER** of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS 44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en vertrouwde adres. 2de Winkel: BOEKHORSTSTRAAT 101a **Let op het juiste adres**

hier volgt de inhoud van bl. 55, met zijn, in nationale driekleur bewerkte omlijsting:

Vliegtocht Holland-Indië.

Een afzonderlijke bladzijde in deze Kroniek met trots over en dankbaarheid voor hetgeen de Heeren

A. N. J. Thomassen à Thuessink van der H. van Weerden Poelman, en P. A. van den Broeke,

die per vliegmaschine op 1 October uit Amsterdam vertrokken en na een zwaren tocht, met tegenslag in den aanvang, op den 21en November voet aan land zetten te Medan, hun eerste dingsplaats in Nederlandsch-Indië.

Hun moedig voorbeeld heeft de mogelijkheid aangeoond van een luchtverkeer tusschen Nederland en Koloniën, en hun tocht is een getuigenis van groot nationaal belang, die niet he nagelaten, ook in het internationale verkeer, indruk te maken, terwijl het feit, dat aan de eer is te beurt gevallen, den vliegers het op Indisch grondgebied welkom te heeten, als bijzondere betekenis in de geschiedenis der Oostkust is geboekstaafd.

Het „Verslag betreffende de Gemeente Medan over het jaar 1924” zegt er van op bl. 63—64:

Den 21en November werd het afgesproken het loeien der sirene van de „Ajer Beresih” Medan, gehoord en als een lawine stroomden menschen naar het (nieuwe) raceterrein. al de landing zou plaats vinden. Helaas had het zwaar geregend, dan dat de ten Zuiden van raceterrein gelegen, nog niet geheel in orde vlieghaven, reeds kon worden gebruikt. T kwart voor één 's middags was de F VII duidelijk zichtbaar in het Oosten. Het groote moment de eerste landing van Nederlanders op Nederlandsch-Indisch grondgebied, gekomen uit Nederland met een Nederlandsch vliegtuig, was staande. Al dichter en dichter naderde de F de hoera's dreunden reeds door de lucht, de F cirkelde nog eenmaal rond de tribune, en 12 u. 57 raakten de wielen van het vliegtuig Nederlandsch-Indischen bodem ter Oostkust Sumatra, onder daverende toejuichingen van duizenden toeschouwers, terwijl de S. O. K. welkomstmarsch speelde, speciaal ter eere vliegers gecomponeerd door den Kameelmeester Gouverneur der Oostkust van Sumatra heette mens de Regeering van Nederlandsch-Indië bemanning der F VII van harte welkom, lau kransen werden hen om den hals gehangen eerewijn ging rond. Daarna werd met voorop in auto's naar Medan gereden, en na toertje door de stad stilgehouden ten Gemeentehuize alwaar de vliegers door den Burgemeester namens de inwoners van Medan werden toegesproken, en hun souvenirs werden aangeboden.

Wat nu Van den Hoop's Boek betreft, wordt nauwgezette lezing ter overdenking aanbevolen volgende eindstuk van het Voorwoord; aan de hand van den bekenden Oud-Generaal Snijders, Voorzitter van het „Comité Vliegtocht Nederland—Indië”, welks opdracht dit boek geschreven is. De betrouwbare bl. 8 en 9 luiden:

Het Comité Vliegtocht Nederland-Indië heeft meend, de samenstelling en uitgaaf van dit te moeten bevorderen, als bijdrage tot propaganda voor het luchtverkeer in en naar Nederlandsch-Indië. Het Comité besloot immers afwikkeling der aangelegenheden betreffende volbrachten vliegtocht, werkzaam te blijven bevordering van vorengenoemd luchtverkeer, welks totstandkoming het rijke vruchten verwerft voor de ontwikkeling van en vóór een heeren band tusschen de beide hoofdgebieden van Nederlandsche Staatsverband. Zoals ik elders (niet Juli 1925), is dit vraagstuk heden urgent geworden. De plannen tot luchtverbinding tusschen Nederland en de Britsch-Aziatische gebieden heeren reeds vasten vorm gekregen en zullen weldra een begin van uitvoering komen. Het is een bevoorrecht van de eerste orde voor Nederlandsch-Indië voor ons, — voor de ontwikkeling onzer overzeesche gewesten en voor onze internationale positie.

F. BARTELS,
 Schenkweg 90 Den Haag
 DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
 ONIVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

ANNO
1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE

STOOMWASSCHERY

%BYVOET% ZON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

in het Oosten, dat wij onverwijd officieel voeling krijgen met de Britsche plannen, ten einde ons een aandeel te verzekeren in de luchtverbinding Europa—Azië—Australië en opdat wij kunnen aansluiten op de Britsche luchtlijnen in het Oosten. Daartoe zij een eerste stap de spoedige opening van het luchtverkeer in Ned-Indië, als steunpunt en voedingsbron voor de wereldluchtlijnen van het Oosten. Er ligt hier voor eene vooruitziende Regeering in Nederland en in Nederlandsch-Indië een taak van de grootste beteekenis en van dringende urgentie.

Moge het werk van den Heer Van der Hoop er toe bijdragen, dit vraagstuk wederom onder de algemeene aandacht te brengen en de terhandneming er van bevorderen en bespoedigen. Eerst dan zal de vliegocht Nederland—Nederlandsch-Indië werkelijk rijke vruchten dragen ten bate der nationale, moreele en materiele verheffing van Groot-Nederland. Eerst dan zal de Nederlandsche Natie toonen de kloeke daad harer Oostindië-vliegers in hare ware beteekenis te hebben begrepen en op hare volle waarde te hebben geschat.

En dezelfde aanbeveling geldt ook van Van der Hoop's slotwoord op bl. 320 en 321:

Uit het bovenstaande moge blijken, dat een luchtverbinding van Europa met het verre Oosten niet meer tot het gebied van hersenschimmen en luchtkasteelen behoort en dat voor Nederland met zijn uitgebreide bezittingen in Indië de tijd gekomen is, de organisatie van luchtlijnen aldaar krachtig ter hand te nemen, wanneer het in het wereld-luchtverkeer niet door andere rijken wil worden overvleugeld, doch de plaats innemen, waar het recht op heeft. Dit recht ontleent ons Vaderland aan zijn roemrijk verleden en heden op het gebied van de scheepvaart, aan de eervolle plaats, die het in het luchtverkeer en in de vliegindustrie inneemt, en aan de geografische ligging en economische beteekenis van den Oost-Indischen Archipel.

Wanneer de vlucht Amsterdam—Batavia van de H-NACC zal blijken, mede een stoot in deze richting te hebben gegeven, dan zullen de moeite en kosten, aan deze onderneming besteed, niet vergeefs zijn geweest.

Ik zou ook nog moeten stilstaan, en dit vooral in verband met mijne bijdragen terzake in het Kol. Weekbl. van 1, 15 en 22 October bij het geheele zeer belangwekkende slothoofdstuk XV „Luchtverkeer tusschen Nederland en Indië”, maar de plaatsnimte zou slechts voldoende zijn voor eene te onbedeide en fragmentaire behandeling daarvan, en daarvoor is het gewicht en beteekenis dezer zaak groot.

Alleen wil ik mij in verband met de beteekenis, die zulks zal kunnen hebben voor eene versnelde verbinding Amsterdam—Batavia bepalen tot deze afgesnede op bl. 319 en 320.

Behalve de hierboven genoemde plannen voor koloniale luchtlijnen verdient een ander plan, waaraan in Engeland zeer hard wordt gewerkt, onze aandacht. Wij bedoelen de verbinding van de deelen van het Britsche rijk met luchtschepen. Deze luchtlijn zal moeten loopen van Engeland over Egypte, Mesopotamië, Voor-Indië en Singapore naar Australië. In Engeland is de „Airship Guarantee Company” te Howden bezig een luchtschip voor dit doel te bouwen, de R 100, en men verwacht, dat dit luchtschip 140 passagiers met een snelheid van ongeveer 110 kilometer per uur over afstanden van meer dan 5000 kilometer zonder tusschenlanding zal kunnen vervoeren, en Australië binnen een week zal kunnen bereiken. Tevens bouwt het Engelsche Air Ministry een ander luchtschip, de R 101, te Cardington. De bedoeling is, met beide luchtschepen proeftochten naar Indië, Australië en Nieuw Zeeland te ondernemen, volgens de routes aangegeven op bijgaand kaartje. De bestaande luchtschepen R 33 en R 36 worden weer in de vaart gebracht voor experimenteel werk op kortere afstanden; een en ander is bedoeld als voorstudie voor de plannen voor een luchtschiplijn, die Engeland met Indië en Australië zal verbinden.

Wanneer deze plannen doorgaan, zou de post

van Europa tot Singapore per luchtschip kunnen reizen en de post voor Nederlandsch-Indië zou aldaar door Hollandsche vliegtuigen kunnen worden overgenomen en in een week tijds de reis Amsterdam—Batavia kunnen maken.

Ziet men op het kaartje op bl. 306, dan zal het Engelsche luchtschip R. 100 zijn tocht niet maken over Weenen—Constantinopel, maar over Frankrijk en de Middellandsche Zee Bagdad bereiken, echter van daar over den Perzischen Golf, en hoogstens met ééne tusschenlanding, naar Colombo vliegen en van hier rechtstreeks naar Perth (Z.W. Australië). Als het uit eene alleszins betrouwbare bron afkomstige bericht, dat een luchtschip over den \pm 4400 K.M. bedragenden afstand Londen—Bagdad 36 uur zou doen, juist blijkt, dan is de 5 uur langere tijd noodig voor dien naar Colombo, een weinig verder van Bagdad gelegen dan Londen; de tijdsduur voor Londen tot Colombo zou dan ook in vasten dienst gemiddeld bedragen $3\frac{1}{2}$, en hoogstens 4 dagen. Mocht nu ook deze Lijn, dus de derde Wereldlijn Londen—Australië, tot stand komen, dan mag ons Nederlanders ook deze evenmin als de Siberische „Siberisch koud” laten, want Colombo ligt betrekkelijk dicht bij Sabang, n.l. \pm 1700 K.M., en zou wel door watervliegtuigen bediend kunnen worden, t.a. van welke deugdelijkheid en bruikbaarheid in de, zelfs allernaaste toekomst men optimistisch gestemd kan zijn. De vliegtijd Amsterdam—Sabang zou in geregelden dienst langs deze lijn hoogstens 5 dagen worden en naar Batavia gemiddeld 6. De tijdsduur langs de in het Kol. Weekbl. beschreven Lijn over Karachi—Bombay—Madras—Penang zou alsdan, zonder nachtvluchten, van 16 tot 12 à 13 dagen als aanvankelijke posttijd kunnen worden ingekort, want men zal daarvoor natuurlijk niet meer gebruik maken van den omweg over Kaïro. Bagdad wordt eene plaats met eene groote toekomst in het Euro—Z.O. Aziatische Luchtverkeer.

Omtrent de door mij reeds in het K. W. van 22 October aangegeven verbinding Londen—Peking—Penang—Batavia in 12 dagen zij geweest op het interessante feit, dat hierbij ook wel als voorbeeld kan gelden, dat volgens eene betrouwbare bron de postvliegtuigen over den ruim 4000 K.M. langen afstand New-York—San Francisco met 13 tusschenlandingen 33 uren doen, tegen de Amerikaansche spoorwegen 80 à 90; het Postbestuur der V. S. zou dan ook 5 verdragen met particuliere maatschappijen gesloten hebben voor het vervoer der Luchtpost; door deze lijnen wordt een net gevormd, dat 25 der grootste steden met elkaar verbindt.

Volgens een bericht uit dezelfde bron van midden October zou de Britsche Regeering opdracht hebben gegeven voor den bouw van drie luchtschepen voor \pm 3 miljoen Pond; zij kunnen elk 100 passagiers met bagage, voorts vracht en post opnemen; zij zouden in dienst gesteld worden tusschen Londen—Konstantinopel—Teheran en Indië; vermoedelijk gaat die lijn over Angora—Bagdad met van hieraf een zijtak naar Teheran per vliegtuig en is dit de door Van der Hoop bedoelde Lijn, in verband met de R 100.

Het Maandschrift „Vliegveld”, waarin opgenomen worden de officieele mededeelingen der Kon. Ned. Vereeniging voor Luchtvaart, bevat in zijn Novembernummer belangwekkende beschouwingen op bl. 295 en 296 over de Deutsche Luchtvaart en hare toekomst en in verband daarmee Nederland's niet gemakkelijke Taak en Plicht. Het kan in verband ook met Locarno als bevestiging van het voorkomende in het Kol. Weekbl. van 15 en 22 October gelden. Ook dit een en ander verdient, dat er op teruggekomen worde op eene andere plaats.

Er moet ernstig rekening mee gehouden worden, dat de Staatssteun aan de K. L. M. voor de jaren

M.V.Z.

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE — ZUIVELBEREIDERS —

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U
tegen **concurrerenden prijs**
prima kwaliteit **Melk** en **Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

KWEEKERIJ „ALPINA” WASSENAAR

KWEEKERIJ „ALPINA”

RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

Speciale cultuur van
Alpen- en Rotsplanten

P. B. v. MOORSEL & Co

KERKPLEIN 11-12 's-GRAVENHAGE

Eiken Slaapkamer:

Lits-Jumeaux, dubbele Spiegelkast,
Waschkast, 2 Nachtkastjes, Tafel
en 2 Stoelen **Gld. 260,00**

WOLLEN DEKENS

VERLAAGDE PRIJZEN

Gld. 6.85 - 8.75 - 10.25 - 12.60 - 14.75

ZOOEVEN VERSCHENEN:

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP
met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens
den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid **f 5.25**; in Prachtband **f 6.90**
Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN **M. M. COUVÉE**

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:

Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

MULK & KRAMER NIEUWE REMINGTON
PORTABLE
Kantoormachines
MODEL 1925
BREEDE WAGEN
STERKE UITVOERING
FL. 175.00
PAPESTR. 1b. TEL. 11701
DEN HAAG
Verzending naar Oost- en West Indië onder garantie

B. G. TAL, Accountantskantoor
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Contrôle, bijwerken van administraties
Behandeling van belastingzaken
ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

Gerronwé
Leist

TAFELGEREI en SERVICIEN

Vraagt Prijscouranten

Fa G. v. WILLEGEN & ZN
HAVENKADE 4-6 TEL. 50844
SCHEVENINGEN

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK
DIPLOMÉ
HOFWIJCKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG
GEVESTIGD SEDERT 1912.

PRIVE-DANSLESSEN VOOR ELKEN LEEFTIJD DAGELIJKS EN OP IEDER UUR à f 250 PER LESUUR.
IEDERE VOLGENDE LEERLING(E) OP HETZELFDE LESUUR f 1.—
VELE INDISCHE FAMILIES GENOTEN BIJ ONS DANSONDERWIJS
SPREEKUR DAGELIJKS VAN 9 UUR VOORM. TOT 10 UUR NAM

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Heit van dubb. VILLA, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet Waterleiding, Gasleiding, Electrisch licht. Etage: 3 groote Slaapkamers met twee Balcons, vaste Washtafels, Badkamer, Closet, groote Zolder. Dienstb. kamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station. schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij P. MAN, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soesdijk. Vraagt gratis en franco Woningcourant.

't SPORTHUIS
GRAVENSTRAAT 1 opp. Bonneterie
THE HAGUE TELEF. 16606

HABERDASHERY
EXCLUSIVELY ENGLISH
WINTER COATS
SPORTCLOTHING
RIDING BREECHES
PLUSFOURS
PULL OVERS

Boorden

Official **Ford** Dealer
THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN”** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

'26 en '27 niet voldoende zal zijn; bij lange na niet en dat ons nationale burgerlijke vliegwezen, zoowel hier te lande, als aan den Evenaar zich daarom niet zal kunnen ontplooiën overeenkomstig niet alleen de waardigheid van vooraanstaande Koloniale Mogendheid in het algemeen, maar ook ter voldoening aan de eischen van vooral vlug postvervoer, dus als belangrijke indirect productieve factor. Voor de onderwerpelijke Luchtpostlijn Amsterdam—Batavia zou zulks het fatale gevolg kunnen hebben, dat zij op zijn Utrechtsch, n.l. de beruchte vredessluiting van 1713 daar ter plaatse, zal tot stand gebracht worden; dit zou niet gelden voor het „bij U”, maar toch stellig voor het „over U” en „zonder U”; zoodat de drie Wereldluchtlijnen naar Z.O. Azië in werking zullen worden gebracht en gehouden door Engeland, Frankrijk, Duitschland, Rusland, Japan; Nederland zal uit gebrek aan longenkracht en zwemvliezen niet meer in breed open water mee mogen en kunnen zwemmen, maar alleen nog in een kikkerbak mee ploeteren; of, meer in overeenstemming met zulk een treurig verloop van zaken, zou men in juistere beeldspraak en meer toepasselijk kunnen spreken van den gekortwiekten adelaar, die niet veel hooger kan vliegen dan een spreekw.; en dat zou toch beschamend zijn! In een persgesprek gaf de heer Plesman aan de dagbladen in October '25 een niet hoopvol stemmenden uitleg over den financieelen toestand der K. L. M. in 1926.

Laten wij toch in deze, nadat ons Land, zich tot ver buiten de landspalen in de Luchtvaart en in bijkans alle opzichten (n.l. op de luchtschepen na) getoond heeft als „Holland op zijn best” in deze niet toonen als „Holland op zijn smalst”. Wij moeten denken aan het beschamende feit, dat wij Fokker in 1913 naar Duitschland lieten trekken; nu is hij wel teruggekeerd, maar als gevolg van een gebeuren, waaraan wij part noch deel hadden, n.l. de overweldiging van Duitschland. Reeds bij een „vrede zonder overwinnaars en overwonnenen”, ware hij vermoedelijk daar gebleven. Nu zijn wij er blij over en trotsch op, dat hij weer in ons midden zijn even genialen als vruchtbaeren arbeid verricht en wereldtriumfen behaalt!

Hoe wij in dezen ook „Holland op zijn best” zouden kunnen toonen, zou beteekenen de bekendmaking van een raad, die ik het Comité-Treub gaf; en langs dien weg is m.i. de eenige kans van slagen mogelijk. Maar slagen wij er niet in, dan is de straf, dat Nederland uit een oogpunt van internationale medewerking vrijwel „lucht” is en nagenoeg niets in te brengen zal hebben; het moet dan in de kinderkamer eten en mag niet met de „groote menschen” mee aan tafel zitten. Daarover wellicht een andermaal en liefst in verband met het eerste Propagandageschrift, dat in het midden van December '25 door het „Comité Vliegtocht Nederland—Indië” zal worden verspreid en waaraan, naar gehoopt, de meest ernstige aandacht zal worden geschonken en derwijze, dat er ook de vereischte klinkende consequenties uit worden getrokken; en met spoed; want de Tijd dringt; het „Vliegveld” heeft volmaakt gelijk.

November '25.

Britsch-Indische Voorbeelden.

Inlandsche Studenten.

Onder dit opschrift bevat de Java-Bode van 5 Sept. j.l. het navoigende:

„De Pioneer Mail van 7 Augustus heeft het over het leven van Inlandsche studenten in Engeland, een onderwerp, dat ten aanzien van de Indonesische studenten uit Nederlandsch-Indië in de Indische pers eveneens de volle aandacht heeft. Het blad zegt:

„Op de vergadering van de East India Association sprak Sir Atul Chatterjee over het leven van Indische studenten in Engeland en gaf daarbij een

zeer bemoedigend verslag van de manier waer de meeste van de thans in Engeland studeerende Indische studenten hun studie opvatten. Als beeld haalde hij een zeer gunstig oordeel aan een professor van de Londensche School of Economics over het werk van deze studenten, welke professor het gehalte van de naar Engeland komende Indische studenten zeer goed vond, in tegenstelling met de meening, die over hun studie en werksoms wordt uitgesproken; hij voegde er aan toe, de Indische studenten hun verblijf in Engeland op prijs stelden en dat zij de vriendelijke ontvangst en de faciliteiten, die hun allerwege ten deel velen, ten zeerste apprecieeren. Deze woorden, gesproken door een van de Hooge Commissarissen voor Indië, die momenteel verantwoordelijk is voor den gang van zaken bij het Indian Student's Department in Londen, hebben derhalve een bijzondere beteekenis. Indien Sir Atul er gedurende vervulling van zijn ambt in Londen in slaagt, zeker misverstanden uit den weg te ruimen, die ontstaan zijn door de ondervindingen van sommige Indische studenten in Engeland, zal hij daardoor aan Engeland een grooten dienst hebben bewezen.”

„Wij voegen daar het volgende aan toe: Hoeveel steun onze Indonesische studenten in Nederland van particuliere zijde ondervinden, uit het gepubliceerde naar aanleiding van de verschijning van het beruchte Gedenkboek der Indonesische Vereeniging is wel gebleken, dat deze heeren somtijds hun zoeken in den omgang met communisten, wilschijntheoriën bij hen maar al te gauw ingang vinden. Zou in navolging van hetgeen blijkens bovstaand bericht in Engeland geschiedt, aan het derlandsche Departement van Onderwijs niet afdeeling met de behartiging van de belangen Indische studenten (Inlanders zoowel als Europeanen) kunnen worden belast?”

Tot zoover de Java-Bode, welk blad — veel te weinig — niet schijnt te weten dat aan het Departement van Koloniën een afdeeling is, n.l. die van den Raadsman voor Studeerenden¹⁾, waaraan belangen der Indische studenten is opgedragen.

En wat de strekking van het artikel in de „Pioneer Mail” betreft: het zal Sir Atul niet zoo gemakkelijk vallen, als de Java-Bode zich dat voorsat, die „zekere misstanden” uit den weg te ruimen aangezien ook in Engeland het communisme draag aan den arbeid is en het ons — dank zij bekomen inlichtingen van hoogst bevoegde zijde — bekend is, dat dit, precies als hier te lande, haat en twydracht tracht te zaaien tusschen Europeanen en Indiërs.

¹⁾ Zijn taak is: 1. Algemeen toezicht op met landsteun hier te lande voor Oost- en West-Indië studeerende personen. 2. Behartiging der belangen van Indiërs en andere personen van Oost- en West-Indië afkomst.

Van Week tot Week.

Di. 24—Ma. 30 November.

Een groot succes. Wij vernamen met genoegen, dat jonge afdeeling Amersfoort van Oost en West-Indië honderdste lid heeft kunnen boeken. Het bestuur dier afdeeling heeft de attentie gehad dat lid met bloemenhulde aan te bieden met begeleidende schrijven.

De Plancius-film te Zutphen. Aan het verzoek om te Zutphen een propaganda-avond te geven, waaraan den 27en November voldaan met de vertooning van de Plancius-film in den Schouwburg. Waaraan een vrij talrijk gehoor van genoodigden, onder wie het Hoofd der Gemeente, leidde de Secretaris van Oost en West de bijeenkomst in met een eenzetting van doel en streven der Vereeniging, waarna de filmvertoning een aanvang nam, welke blijkbaar zeer gewaardeerd werd.

Voordrachten over Indische onderwerpen (gehouden of nog te houden). 27 Nov. Dr. A. A. L. Rutgers.

PIERRE J. MOOIJMAN
te KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleeding. Vak kundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareren en Opperseren van alle voorkomende kleding. Ontvangen een pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag te bekomen. ... Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN 111

Blijvende Haargolving

f 1.25 per wikkel. De geroutineerde en alom bekende Nestle-Specialist

OTTO TÄRRE verandert Uw glad en sluijk haar, volgens zijn beproefd systeem, in blijvende mooie groote golven.

English spoken

Man spricht deutsch

On parle français

HENRY & OTTO TÄRRE - Prinsestraat 4a, Tel. 10986 - DEN HAAG

Amsterdam: De toekomst van de bevolkingsrubber-cultuur in Nederlandsch-Indië (zie Ind. Mercur No. 48). — 26 Nov. Prof. dr. E. P. Snijders te Utrecht voor de „Indische Week“: De wording en de handhaving van de ondernemingshygiëne in Deli. — 24 Nov. Mr. J. Gerritzen, Universiteit te Leiden: Indische economie. De overbevolking van Java (uitvoerig overzicht in Nwe Rott. Ct. van 25 Nov. Avondbl. C.) — 25 Nov. Prof. Ir. J. Klop- per te Delft (Technische Hoogeschool): De Neder- landsche ingenieurs in Indië. — 1 Dec. Prof. Dr. F. A. F. C. Went te Utrecht voor de „Indische week“: Over de proefstations in Ned-Indië. — 11 Dec. Dr. C. W. F. Winkel te 's-Gravenhage, Indisch Genootschap: De bestrijding der Framboesia tro- pica in Ned-Indië. — 2 Dec. Amsterdam, Kolo- niaal Instituut: R. H. Mulder: Het volksonderwijs in de Bataklanden.

Belangstelling. Blijkens een Aneta-bericht in de Loc. van 19 Oct. heeft de Soesoehoenan van Soerakarta een bedrag van f 500.— geschonken aan het Instituut-Kern te Leiden.

Java-Congres. De vereeniging Jong-Java, bond van Inlandsche studeerenden, heeft besloten haar acht- ste jaarlijksch congres te Bandoeng te houden van 29 Dec. a.s. tot 3 Jan. 1926.

schakelscholen. In Juli 1926 zullen nieuwe schakelscholen worden geopend te Meester-Cor- nelis, Garoet, Tasikmalaja, Poerwokerto, Koedoes, Loemadjang, Palembang en Palopo.

examens. Leiden. Cand. ex. Indisch recht de heer F. N. J. Appel. — Econ. doct. ex. Indologie de heer R. J. W. Reijs. — Doctor. ex. Indisch recht de heer M. de Man. — Taalk. doct. examen Indo- logie de heer J. L. W. R. Rhemrev.

Amsterdam. Arts-ex. (eerste gedeelte) de heer R. M. Saloeh Mangoendihardjo.

Aneta seint dd. Padang 26 Nov.: Bij het door den substituut-officier van justitie bij den Raad van Justitie te Padang ingestelde onderzoek op de onderneming Soeban Ajam, district Tjoe- roep, afdeling Redjang, residentie Benkoelen, is gebleken, dat contractvrouwen naakt in de jeuk- planten geworpen en met water overgoten werden. Een koele werd aan een onnoembare straf onder- worpen.

betering der haven van Probolinggo. De Regeering heeft machtiging verleend om over te gaan tot de uitvoering van de werken tot verbetering van de haven van Probolinggo. De kosten zijn geraamd op f 383.000 (Aneta).

afgekeurde afgekeurde vliegtuigen. Uit Bandoeng meldde Aneta, dat de tien kort geleden afgekeurde Fokker-vliegtuigen thans bij herkeuring zijn goed- gekeurd.

aan de Handelshoogeschool. Tot leeraar voor het Maleisch aan de Nederlandsche Handelshoog- school te Rotterdam is benoemd de heer H. A. von Dewall, oud-inspecteur van den pandhuisdienst op Java, ter vervanging van Prof. Spaf, wien als zodanig op verzoek ontslag is verleend.

onderzeeboot K XI. Blijkens een bij het Dep. van Marine ontvangen telegram is Hr. Ms. onderzee- boot K XI den 26en Nov. van Suez vertrokken ter voortzetting van de reis naar Ned-Indië.

de Zending in Indië. Het Zendingsbureau te Oegst- geest heeft naar aanleiding der Zendingweek ont- vangen f 90.529.47.

Meyjer †. Te Weltevreden is in den ouderdom van 76 jaar overleden de heer J. G. Meyjer, oud-kapi- tein van het O.-I. Leger.

N. Drossaers †. Te Semarang overleed de heer J. C. N. Drossaers, oud-Assistent-Resident.

der Zande †. De hoofdingenieur J. van der Zan- de is te Weltevreden noodlottig om het leven ge- komen.

de Lannoy †. Te 's-Gravenhage is, in den ouder- dom van 73 jaar, overleden de heer V. L. de Lan- noy, oud-Resident van Riouw en Onderhoorig- heden.

J. G. J. Oetgens †. Aneta seint: Overleden is de vice-president van den Raad van Justitie te Sema- rang, mr. J. G. J. Oetgens van Waveren Pancras Clifford.

Tjitaroemwerken geopend. De Tjitaroemwerken zijn, onder zeer groote belangstelling van de auto- riteiten, genoodigden en bevolking, geopend. De landvoogd was mede aanwezig.

De werken bevoelen 110.000 bahoe en leveren aan deze waterarme streken voldoende water voor een opbrengst van 38 pikol rijst per bahoe; tot dusver werd het moeilijk geacht, van die gronden 22 pikol te oogsten. Er zou door de werken een vermeerderde opbrengst van f 4.675.000 kunnen worden verkregen.

De sluizen laten per seconde 96 kubieke meter water door. (Aneta).

Communistische journalisten. De heer L. L. H. de Vis- ser, lid der Tweede Kamer, deelt mee, dat hij ra- diografisch bericht heeft ontvangen uit Semarang, dat de journalisten Darsono, Aliarcham en Mar- djokan (of Mardjono?) zullen worden geïnterneerd en beslag is gelegd op zelmateriaal, adressen en abonnementskaarten van het (communistische) blad Api. Den heer De Visser werd verzocht, zijn invloed aan te wenden om zoowel de interneering als de beslaglegging te doen vernietigen.

De heer De Visser heeft zich gewend tot den minister van koloniën met het verzoek, interneering en beslaglegging te vernietigen.

(Wat betreft het besluit der interneering van de drie genoemde personen schijnt de hr. de Vis- ser niet juist te zijn ingelicht, daar een Ind. Aneta- telegram van eenige dagen later, zegt dat de Ind. Regeering dat besluit nog niet heeft genomen).

Meten met twee maten. In den Volksraad werd aan- gedrongen op het alsnog verlenen van toestem- ming tot het houden eener loterij ten behoeve van het Ondersteuningsfonds der onderofficiersvereeni- ging Ons Aller Belang, hetgeen een instelling van algemeen belang genoemd werd, terwijl wel toe- stemming verleend is voor een loterij ten behoeve van de Olympiade. (Aneta, 30 Nov.).

Geen vrouwenkiesrecht. Het voorstemmen, door de leden van den Politiek-Economischen Bond in den Volksraad voor het schrappen van het vrouwen- kiesrecht voor de gemeenteraden, heeft groote ont- stemming in verschillende afdelingen van den Bond teweeg gebracht. (Aneta).

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

St. Nicolaas- en Kerst-Uitstalling van Indonesische Kunstnijverheids-artikelen voor feestgeschenken.

Zooals telken jare, heeft ook ditmaal „Boeatan“ in hare Toonkamers, Heulstraat 19, den Haag, eene voor de feestdagen der maand December geëigende uitstal- ling, waar men behalve de vele fraaie, uit den aard van het handwerk vrij kostbare, weefsels en batiks, die niet binnen een ieders bereik vallen, ook allerlei klei- nigheden vinden kan, welke zich bijzonder goed leenen tot surprises op 5 dezer en voor geschenken bij den Kerstboom.

Op verzoek van den Raad van Beheer, was de Raden Ajoe van den Regent van Malang zoo goed, om uit hare beroemde Soloneesche batikwerkplaats eenige zeer fraaie kleinere stukken te zenden en de even bekwame batik-kunstenares Raden Ajoe Poespodirdjo, nicht van Raden Adjang Mirjam, die verleden jaar nog in ons midden vertoefde, stuurde onlangs uit Djocdja een aantal zakdoeken met de zoo bijzonder decoratieve vleugel-motieven, zoowel op lichten als op donkeren achtergrond, welke als kleedje of kussenovertrek uit- nemend voldoen.

Dergelijk mooi typisch Vorstenlandsch batikwerk, dat lang niet gemakkelijk meer te krijgen is, en nu toch hier tegen zoo billijken prijs kan aangeboden worden, mag men wel ten zeerste waardeeren.

Ook zijn er nieuwe bezendingen schildpad- en leder- werk in den vorm van doosjes, kettingen, vrouwbeenen, waaiers, boekleggers, enz. ontvangen, terwijl een paar kisten met aardewerk uit de verre Key-eilanden

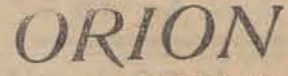
INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE

MEDISCH ADVISEUR F. W. WAGHTO, ARTS GEVESTIGD v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

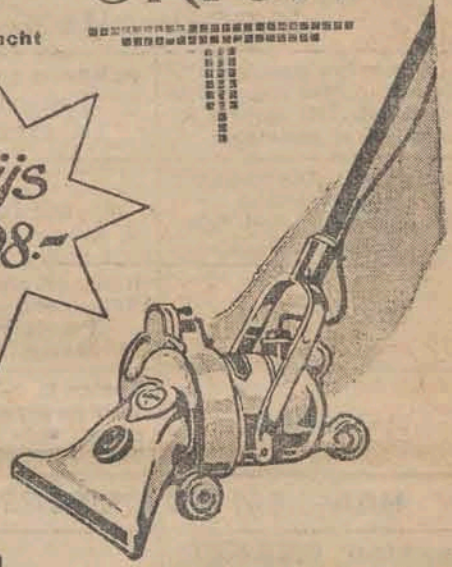
Spreekuren: 8.30-10 uur voormiddag, 1.30-3 uur namiddag 7-8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts: Zaterdagmiddag van 3.30-4.30 uur. Magnetiseurs-Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÜNZE.

N.V. „EXIMA“ - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

Prijs f 98.-

Showroom AMSTERDAMSCH VEERKADE 8 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalings-voorwaarden verkrijgbaar f 6.- per maand

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding

AZALEASTRAAT 51 - 'S HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen Boekhouden voor examens en practijk - Staats- huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich- ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche en Engelsche correspondentie Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage Diverse methoden van geneeskrachtige baden Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX“ (bij de -) RIJSWIJK

Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

MAISON DROUOT Fred. Hendrikl. 85 Telefoon 52379 DEN HAAG

Woning- Inrichting

Beleefd noodigen wij U uit tot een bezoek aan onze Magazijnen en Modelkamers

Maison H. SIMONS 's-Gravenhage.

MANTELHUIS HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West“

JAPONNENHUIS NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie Voordeelige prijzen!

Het beste adres voor de levering van Koloniale Waren Comestibles is VROLIJK, Haagschestr. 1 Scheveningen - Telefoon 52159 HUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankpl. 2, Den Haag, Tel. 11486, Dir. bij Schev. B. Str.k.en w.w. op de logeerk

PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51-23

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Speco. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LOUW

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.

BESCHIKBAAR. Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM

BESCHIKBAAR.

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT:

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Vleesch of wild Compote en Dessert

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES PEKELVLEESCH
ROOSTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels.
Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen zeer hoge prijzen.
VRAAGT PRIJSCOURANT

juist dezer dagen te goeder tijd aankwamen. Naast de eenvoudige, maar toch sierlijke *gendi's*, *tjebets*, *kerdils* en ander huiselijk vaatwerk van Java, steken deze eigenaardig gevormde en versierde kommen, kannen en potten, van Toetal afkomstig, wel wat vreemd af, maar, hoewel eveneens uit de hand vervaardigd en in de zon of door een houtskoolvuur gedroogd, doen zij er niet voor onder. Wij hoorden van een kenner zelfs de opmerking: „zij doen denken aan het mooie, oud-Griekse aardewerk!“

Jammer, dat op de lange reis, door de verscheping van de eene boot op de andere, vele dezer brooze voorwerpen bezwaken of beschadigd zijn. De overgebleven gave exemplaren zijn er ons des te dierbaarder om! Uit een anderen verwijderden hoek van den Archipel, uit de Sangir-eilanden, werden „Boeatan“ onlangs o.a. kleine voorwerpen met kralenversiering en zeer fijn *krawangan-* (*filis tirés*)-arbeid toegezonden, een keur van allerlei kleedjes en zakdoekjes. Moge veel van dit alles ter eere der aanstaande feestdagen worden verspreid over geheel Nederland, tot in de verste hoeken, waar men mooi handwerk weet te waardeeren!

Behalve langs de wanden, op de tafels en in de kasten moeten de bezoekers van „Boeatan“, die er te vergeven geschenken komen koopen, vooral niet vergeten hunne oogen ook te laten weiden over hetgeen thans voor het uitstilaam van Heulstraat 19 ligt, n.l. een zeldzame verzameling van:

Dajaksche Kunstnijverheid.

Wat daarbij het allereerst opvalt, is de hoogst smaakvol geïkate *slimoet* met gestyleerde diervormen, fijn roomkleurig op steenrooden grond, welke in het midden der etalage over het gordijntje hangt, geflankeerd door een paar mannenbadjes en vrouwenrokjes in fraaie weefpatronen. Zij herinneren aan de zoo welgeslaagde tentoonstelling van Dajaksch handwerk, verleden jaar in deze zelfde ruimten gehouden door Controleur M. Bouman, die na zijn verloftijd thans geplaatst is in het hartje van Celebes, waar hij ongetwijfeld ook zijn waardeerende aandacht zal wijden aan de kunstvaardigheid der bevolking en er ter zijner tijd „Boeatan“ van mee zal doen genieten.

Niet minder decoratief — b.v. ter versiering van onze dikwijls zoo koud-kale gang- en halwanden — zijn de groote Dajaksche vrouwenhoeden uit bladvezels vervaardigd en de houten schilden, met sprekende maskermotieven gekleurd, ter afschrikking van den vijand. Aardig is ook het uitgesneden dierenmasker, dat door dansers ginds gebruikt wordt, als zij „booze geesten“ voorstellen.

Wij hebben het standaardwerk van Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis: „In Centraal Borneo“ (in het Duitsch vertaald: *Quer durch Borneo*) er nog eens op nagelezen, waarin ook op menige bladzijde de groote kunstvaardigheid der Dajaks zoo zeer geroemd wordt. Ook in de jongste Juli-aflevering van het tijdschrift „Indië Oud en Nieuw“ zegt dezelfde deskundige schrijver, in een artikel, gewijd aan de verzameling W. O. J. Nieuwenkamp, vroeger bijeengebracht door zijn mede Borneo-reiziger J. Demmeni, o.m.:

„Deze Kunst van Borneo biedt fraaie voorbeelden van den daar gangbaren versieringsstijl. Op enkele uitzonderingen na zijn het voorwerpen van dagelijksch gebruik en geven zoo reeds dadelijk uitdrukking aan het opmerkelijk volkskarakter dezer Maleiers, dat het hun blijkbaar een behoefte is, hun bestaan met fraai versierde dingen te verlevendigen.

„Hun bedrevenheid en smaak hebben zij vooral bij de vervaardiging van zwaarden, lanssen en schilden kunnen toepassen. Het smeden der lemmetten verdient onze bewondering, en de fraaie houten scheeden, de hoogst eigenaardig gesneden grepen leggen hiervan getuigenis af.....

„Het zijn vooral gestyleerde viervoetige dieren, door de Dajaks *aso* of hond genoemd, die als geheel of als kop en ledematen de samenstellende deelen der versieringen uitmaken. Om die in verband met hunne afwerende werking in zijn ware beteekenis te begrijpen, is het noodig te weten, dat deze hondenfiguur eigenlijk die van den voor deze menschen mystischen tigger is. De naam *ledjo* of *rimau* voor dezen willen zij, uit vrees, liever niet zoo dikwijls uitspreken en noemen het monster daarom *aso* of hond.“

Deze laatste meening wordt echter niet door alle Borneo-kenners gedeeld. Zoo wijst o.a. Controleur J. Jongejans in zijn mooi geïllustreerd boek: „*Uit Dajakland*“, op de mogelijkheid, dat die vermeende hond- of tiggerfiguren op Dajaksche wijze verbasterde Chinese draken zouden kunnen zijn, aangezien op Borneo en ook elders, o.a. in het type der mannelijke bevolking hier en daar onmiskenbaar mongoolsche invloed valt

waar te nemen. Dat draak-karakter dragen zeker de uit hout gesneden z.g. „waakhonden“, welke graven geplaatst worden, evenzeer als vele der artistieke inkervingen der bamboekokers en tatoeëerplankjes, zoomede het kralenwerk. Voor belangstellenden is dit stellig een zeer interessant punt van onderzoek en studie. Materiaal daartoe vinden zij thans „Boeatan“, zoolang de collectie nog niet uitverkocht. Gelukkig neemt het aantal westersche liefhebbers kunst bij den dag toe.

De Dajak staat bekend, niet alleen als een arts maar tevens als een zeer practisch aangelegd mens. Als hij zijn kunstambacht gewaardeerd ziet, zal hij zich op blijven toeleggen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Een interview met Ir. De Groot. De Deterdingers

Ir. De Groot, directeur der M. T. School te Dordrecht, heeft een bezoek aan Indië gebracht. De doeling van de Indische reis was — volgens de *Crt.* (29 Oct.) — om zich eenigszins te oriënteren op het land en contact te krijgen met de instellingen personen, met welke de door de M. T. S. opgevoerde jongelui na hun studie in nauwe relatie komen. Al kennis omtrent Indië heeft de heer De Groot meegenomen uit boeken en geschriften en uit gesprekken met oud-Indischgasten of verlofgangers. Het sprak vanzelf dat eigen waarneming en een gesprek plaatse veel meer waarde hebben.

De heer De Groot sprak tegenover het „Soerabaja“ opgetogen over de arbeidsprestatie in Indië, over de machtige organisatie in de olie en de suiker, over de toewijding op afgelegene plaatsen, waar bij enkelvoudigen arbeid nog lust bestond zich bezig te houden met iets anders dan materiele vraagstukken. In de plaatsen als Soerabaja verbaasde het hem, dat men veel tijd zoek maakte met dansen. In Holland is in de meeste kringen die periode lang te boven, wordt het dansen meer als hors d'oeuvre beschouwd. In dit verband noemde hij ook het ontbreken in de Indische plaatsen van debatingclubs, disputatieclubs, volksuniversiteiten e.d. instellingen, welke in Holland de middenstand en de intellectuelen een ruim gebruik maken. De heer De Groot zou indrukken nog mededeelen aan den Directeur van derwijs, mede in verband met onderwijs-aangelegenheden. Ook heeft hij met vele ouders en opvoeders van de school kennis gemaakt. Hij neemt van Indië de indrukken mede.

De M. T. S. te Dordt leidt op voor werktuigtechniek, electrotechniek, scheepsbouwkunde, suikerindustrie, chemische techniek. De opleiding van de jongelui van dien aard, dat zij later kunnen mededingen in de hoogste betrekkingen in het particuliere. Voor staatsbedrijven is natuurlijk Delft de aangewezen plaats. De school, opgericht in 1911 door den heer Stoop, verder ook door een familie te Londen gefinancierd, leverde de eerste leerlingen af in 1915. De hoop is, dat de school, opgericht, dat na niet te lang en door de eerste leerlingen zullen worden brenge-

Met het s.s. „Johan de Witt“ zijn naar Holland getrokken de jongelui, die op kosten van het z.g. *Deterding-fonds*, een bezoek hebben gebracht aan Indië. De *Bat. Nwsbl.* (22 Oct.) vernam van hen, dat het in bedoeling van het fonds ligt, dat zij, in Holland teruggekomen, centra vormen van waaruit onder de jongelui belangstelling gewekt wordt voor Indië. Juist hunne reis door Indië is hun treffend gebleken. In land van deze landen hier weet. Bedrijven als die van de Bat. Petr. Mij., de Kon. Paketv. Mij. — om er twee te noemen — kan men zich niet voorstellen, wat hier op wetenschappelijk gebied verricht wordt. Het dwingt eveneens diepe bewondering af. Het schiedproefstation te Pasoeroean bijv., en de proefstationen welke de Delische cultures van wetenschappelijke verlichting dienen, zijn instituten, van welke belangheid men zich in Holland al evenmin eenig idee vormt.

En neem nu eens de cultures, vooral die in de aldus interrumpeerde er één —, wat is daar niet in den Europeaan gewrocht. In Holland schermt men voorkeur, over Deli sprekend, met woorden als: „vernij“, „middeleeuwsche toestanden“ enz., maar

JAC. KOETSIER

Fahrenheitstraat 772, hoek Larixlaan
Telefoon No. 36245.

Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles, Delicatessen en Fijne Vleeschwaren.
LAGE PRIJZEN EN ZEER COULANTE BEDIENING.
Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

BRUNO TIDEMAN

BEËEDIGD MAKELAAR
TAXATEUR en ASSURADEUR

Kanaalstraat 15 - APELDOORN

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alleen ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag
TELEFOON 30869

Ontvangen nieuwe collectie Winterwerk

... daar zelve hebben gezien loochent in alle opzichten de beweringen in een deel van de pers en in het parlement geuit. De sociale verzorging staat op een hoog peil. Hoe schitterend zijn niet de hospitalen, de scholen voor de koeliebevoking! Hoe intensief wordt naar gewerkt! Trouwens het is onze overtuiging, dat hier driemaal zoo hard gewerkt wordt als in Holland. De jongelui waren er van overtuigd, dat voor ondernemende jonge personen Indië het land is om hun idealen te verwezenlijken.

Exploratie in Midden-Oost-Borneo.

Reeds publiceerde „De Loc.” (Kol. Wkbl. d.d. 8 Oct.) de eerste deel van de journalen, samengesteld door de leider van de Nederlandsche expeditie naar Midden-Oost-Borneo, den kapitein der Triangulatie D. W. Thans brengt *Aneta* (De Locomotief 19, 20, 22, 23 Oct.) het tweede deel van deze journalen, welke sober en boeiend verhaal bevatten van den moeizamen tocht naar Borneo's onbekende binnenlanden, in streken *Koetai, Baraoe en Boeloengan*. Het *Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen* is over het verloop van de expeditie zeer tevreden. Topografisch is reeds veel bereikt. Van de geheele beoogde en midden-Telen zijn de kaartbladen gereed. De doorsteek naar de Kajanrivier, dan zal een beeld worden verkregen van het geheele Oostelijk deel van het onbekende gebied tusschen Mahakam en Kajan. Astronomisch zijn van eenige punten langs de Kajan, Telen en Mahakam de plaatsen reeds bepaald en heeft de bestaande kaart daardoor mede een geheel verandering ondergaan; zoo is o.a. Long Iram verhuisd naar beneden den equator. Moeaia Antjantjeng is bijna een graad naar het Zuiden verplaatst worden. Het stroomgebied van de Telen en de Kajan moet over aanzienlijken afstand naar het Westen worden verlegd en naar het Noorden worden uitgebreid. Ook het bergstelsel dient geheel gewijzigd. Geologisch en faunistisch zijn de resultaten uitstekend. De verzamelingen zijn naar de laatste berichten zeer groot. Ook de geoloog is zeer tevreden over de steengroeven. Het laat zich dus aanzien, dat het in het expeditieplan gestelde doel ten volle zal worden bereikt.

Volgens een *Aneta-tel.* (d.d. 25 Nov.) aanvaardde de expeditie 9 Nov. uit het hoofdbivak te Long Petak een terugtocht naar Samarinda, waar men begin December hoort aan te komen. De deelnemers aan de expeditie worden nog voor Kerstmis op Java terugverwacht met uitzondering van den zoöloog *Siebert*, die gedurende een maand lang een onderzoek instelt naar de zoetwaterfauna in het merengebied van de Mahakamrivier.

Op een vergadering van het Wetenschappelijk Comité te Weltevreden werd besloten om in 1926 een onderzoek te entameeren van de flora der Sangir en Talaud eilanden, als ontbrekende schakel tusschen de flora van Halmaheira en de Philippijnen. Ook zal in het volgende jaar een klein ethnographisch onderzoek naar het eiland *Polo E.* (nabij Flores) plaats hebben (Kol. Nwsbl., 23 Oct.).

Kedirische tentoonstelling. De eerste Jaarmarkt in de Minahassa. Proefnemingen.

De *Locomotief* (19 en 20 Oct.) geeft een verslag van de Jaarmarkt te Kediri. Van het Malangsche proefstation en de onderneming *Badek* zijn monsters ingezonden van rubber sheets en crepe. *Badek* zond een *weestam* in tap en een *stam* met de verwoestende *menbaskanker-ziekte*. Men ziet in den zelfden *stand* de *Handels- en voedselgewassen* enz. koffie, coprah, en kapokmonsters. Van de *coprahmonsters* uit den *Handels- en voedselgewassen* archipel valt op te merken, hoe de *coprah* niet behoort te wezen. Ter wille van den naam van de Ned.-Indische coprah op de Nederlandsche markt, is het nog immer urgent om het werken van jonge en nog niet geheel rijpe klappers met alle beschikbare middelen tegen te gaan. Het product is inferieur en haalt geen prijs. Reeds jaren de export zijn waarschuwend stem hooren, doch coprahmakers in de binnenlanden blijven voort jonge klappers te verwerken. Het voorschotsysteem als gevolg van het chronisch geldgebrek van *Kromo's*, speelt hierbij een groote rol. Zoo is het bij de kapok, misschien nog wel in ernstiger graad. Verschillende manieren weten de kapokkoopers de binnenlanden de gezuiverde kapok te vervaardigen door inferieure kapok, afkomstig van te jonge vruchten, door de goede kwaliteit heen te brengen. Hierdoor ontbreekt de vereischte elasticiteit het product en de handelswaarde daalt daardoor

belangrijk. Behalve dat ook hier het fnuikende voorschot-systeem een rol speelt, is het hier ook de vrees voor diefstal, welke de kapokboomeigenaren er toe brengt de vruchten te jong te plukken. Het doorgaans zeer verspreid staan dezer boomen maakt het toezicht in den oogsttijd moeilijk en werkt diefstal in de hand. De kapokkoopers, die van de exporteurs groote voorschotten ontvangen en die weder in de *Jessa* uitzetten, moeten zorgen binnen te krijgen wat te krijgen is, om aan hun leveringscontract te kunnen voldoen. Het buitenland heeft reeds gedreigd geen Java-kapok meer te zullen koopen, wanneer aan het eyvel geen einde wordt gemaakt. Door het verwerken van jonge kapok heeft onze kapok thans reeds zijn goeden naam verloren. Hoog noodig is het dat hier met alle beschikbare en nog te bedenken middelen worde opgetreden. Zeer mooie *monsters van mais* waren te zien. Op aanschouwelijke wijze, met behulp van hooge stopflesschen met *padi* tot op verschillende hoogten gevuld, was hier gedemonstreerd hoeveel *pikol per bouw* de 17 gewesten van Java en Madoera in 1924 hebben opgebracht. *Besoeki* gaat aan het hoofd met 3065 pikol. Kediri is goede vierde met 27.36, terwijl Madoera de hekkensluier is met slechts 14.46. De vier afdeelingen van de res. Kediri hadden ieder voor zich een aparten stand voor de uitstalling hunner *diverse landbouwproducten*, welke een mooi beeld te zien gaven van al hetgeen de Inlandsche tani's weten te produceren op dit gebied. Vooral de afdeling van Kediri had veel bekijks, door de inzendingen van haast onwaarschijnlijk groote en diverse soorten Inlandsche groenten en vruchten.

Het *Soer. Hbl.* (22 Oct.) geeft een overzicht van een tijdens de jaarmarkt gehouden rede over *lahar- en riviergrondssoorten*.

De eerste jaarmarkt (*pasar-malem*) in de Minahassa, den 31sten Aug. te Menado geopend, beoogde het algemeene economische kunnen van Noord-Celebes te exposeeren; van Inlandsche zijde werd de waarde van de ontplooiing der economische krachten besef. De inzending van *Donggala* werd — volgens *De Loc.* (20 Oct. — bekroond met de gouden medaille; deze bestond uit *Donggala-weefsels en houtsnijwerk*. Van de Sangir- en Talaud-eilanden kwamen hoofdzakelijk de bekende *koffoweefsels*, terwijl de Radja van Siau een verzameling *scheepsmoedellen* zond van alle bij de Inlandsche scheepvaart gebruikte vaartuigen. Deze inzending verwierf eveneens een bekroning. In het bijzonder vermeldenswaard is de *paardentoonstelling*. Het eene paard was nog fraaier dan het andere en het onderhoud was perfect. Op de *schermconcoersen* lieten de meesters op alle wapenen (oud-militairen) schitterend spel zien.

De *Loc.* (21 Oct.) vestigt de aandacht op *proefnemingen tot stimulatie van zaden* (celprikkeling). Dr. M. Popoff te Sofia heeft zijn bevindingen neergelegd in een Duitsch botanisch tijdschrift, geheeten: „Zell-Stimulationsforschungen”. Hij kwam tot de volgende hypothese: Elke kiemcel is *overvuld* met zuurstof. De druk van de zuurstof moet worden verminderd en opgeheven door uitwendige prikkels, om de cel tot werkzaamheid, de kiem tot leven te brengen. Hiertoe zijn niteraard geschikt: stoffen, die affiniteit tot zuurstof bezitten. Onder deze stoffen, bijzonder chemische preparaten, zocht dr. Popoff de kunstmatige prikkels, die dit bewerkstelligen en zulke, blijkens zijn publicaties, verbluffende resultaten hadden.

De administrateur van het rubberland „*Baleardjosaari*”, de heer A. W. E. *Blijdenstein*, nam *proeven* — aan de hand van dr. Popoff's geschriften — *omtrent stimulatie bij djagoeng, koffie en padi*. Duidelijk viel te constateeren, dat de celprikkeling met verschillende chemische stoffen de groei-kracht zeer sterk verhoogde; dit was zichtbaar aan de hoogte der planten, de dikte der stengels, de bladgrootte en de frisschere, donkergroene kleur der planten. De voorloopige uitkomsten zijn van dien aard, dat de heer V. B. van plan is in den volgende Westmoesson eenige bouws proeftuinen aan te leggen. De verwachting is gewettigd, dat deze proefnemingen gemiddeld 15 tot 25 % aan verhoogd product zullen kunnen aantoonen. De kosten der aan te wenden magnesium en mangaan-zouten, looizuur enz. zijn zoo gering, dat geen Inlandsche boer er voor behoeft terug te schrikken. Door algemeene toepassing zou de rijst- en djagoeng-productie dus belangrijk kunnen stijgen.

De behandeling van gevangenen. Met steeds meer nadruk wordt in de Maleisch-Chineesche pers er op gewezen, hoe grievend en onbil-

Een nieuw Woningbureau.

Onwillekeurig zal men bij het lezen van het opschrift boven dit artikelje vragen: „Alweer een? Zijn er dan nog geen woningbureaux genoeg?” Om deze vraag te kunnen beantwoorden, zou men moeten beschikken over statistieken en andere gegevens, die ons helaas niet ten dienste staan, doch zelfs zonder die vraag te beantwoorden, zouden wij durven veronderstellen, dat het woningbureau „de Concurrent” in het steeds zich uitbreidende Haagje met zijn vele Oud-Indischgasten wel goed werk zal kunnen verrichten.

Indien men weet dat de eigenaar van dit bureau een Oud-Kapitein is van het O.-I. leger, dan begrijpt men, dat ten eerste in den in Indië bekleeden rang een waarborg moet zitten voor soliditeit en betrouwbaarheid en ten tweede een dergelijk persoon wel bij uitstek op de hoogte moet zijn van de eischen en behoeften der repatrieerenden.

Zij, die uit Indië terugkeeren, hetzij om hun verlof in Patria door te brengen, hetzij er hun verdere levensdagen te slijten, hebben een woningbureau noodig, dat hen, in dit voor hen toch weer eenigszins vreemde land, den weg wijst voor het huren of koopen van huizen of het vinden van een goed pension, dat aan eischen kan voldoen van hen, die langen tijd in het verre Insulinde geleefd hebben en wier gewoonten daardoor niet of wat afwijken van die der Hollanders die steeds bij honk zijn gebleven.

De eigenaar van het woningbureau „de Concurrent”, gevestigd Thomsomlaan 52, deelde ons mede, dat hij den naam van zijn inrichting in alle opzichten eer wil aandoen en „concurrerend” wil werken.

A. S.

Haarlem en Omstreken.

W. C. BERGISCH

Bandagist

Nassastraat 12RD. - HAARLEM - Tel. 11288

Haarlemsche Begravenis-Onderneming

R. Smink

Kinderhuisvest 29-33

Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

Speciaal Adres voor Crematies

OPENDE

MAISON VERBAAN
MODERNE DAMESKAPSALON
MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

GEBR. v. EGMOND

H. Zwaardercroonstr. 130, Tel. 71639
DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

— Vraagt gratis prijsopgaaf —

Firma ANT. CASSEE & ZOON

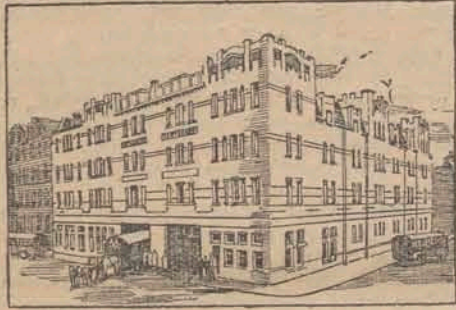
Woninginrichting

KERKPLEIN 10-12

TEL. 22260

BLOEMENDAAL

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Jacqueline Baudet

Denneweg 126b Telephone 17245

LA HAYE

Chapeaux pour Dames

N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING

voorheen

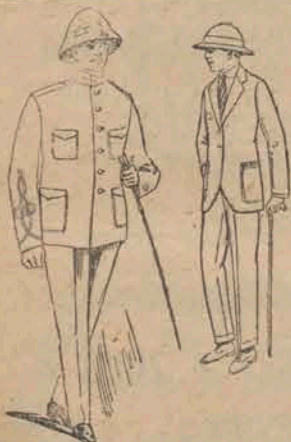
H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

CIVIELE EN MILITAIRE
**INDISCHE
 UITRUSTINGEN**

Witte Pakken f 9.50
 on hooger

HET UITRUSTINGENHUIS
 DEVENTER TEL. 400

Geïllustreerde Catalogus
 op aanvraag
 zonder eenige verplichting

Te Huur

gemeubileerd BUITENHUIS in 't Gooi. Bevattende 8 Kamers, Serre. Keuken, voorzien van vaste waschtafels, warm en koud stroomend water, electr. licht. Grootte Tuin (5000 M2) en Boomgaard. Gelegen in de nabijheid der Zuiderzee en bosschen. Gemakkelijke verbinding met Amsterdam. Schriftelijk te bevragen bij Mevr. C. E. LA LAU-MEETER, Huizen (N. H.). 308L

lijk de behandeling van de z.g. „politieke” beklagden of gevangenen is, indien zij geen Europeanen zijn of niet met Europeanen zijn gelijkgesteld. De Java-Bode (27 Oct.) wijst er op dat, waar het speciaal gaat om persdelicten, de journalisten er natuurlijk belang bij hebben om de zaken zoo schril mogelijk voor te stellen. Men ga eens naar de gevangenis Tjipinang en overtuig zich hoe de politieke gevangenen daar gehuisvest zijn. Daar ziet men ze in keurige frisse kamers. Zij behoeven niet in de werkplaats te gaan en dooden den tijd met lectuur. Deze toestand is zelfs zóo idyllisch, dat men er wel eens over gedacht heeft de heeren eenige bezigheid te verschaffen. Maar het systeem is op dit punt consequent; het wenscht rekening te houden juist met den stand en de beschaving van den beklagde.

De wegen ter Sumatra's Oostkust.

In de Deli Crt. (30 en 31 Oct.) wordt de begroting van den Cultuurraad ter Sum.'s Oostkust voor 1926 besproken. Een schril licht wordt geworpen op de lijdensgeschiedenis, die de wegen aldaar in den loop der jaren hebben doorgemaakt. De wegen zijn dringend noodig voor de ontwikkeling van het economisch leven ter Oostkust. De Deli Crt. concludeert dat de Oostkust van de Regeering voldoende middelen moet verkrijgen om zich verder uit te bouwen. Indien het Gouvernement die billijkheid niet inziet, dan is daaraan natuurlijk niets te veranderen. We kunnen ons niet van Ned.-Indië afscheiden of een onafhankelijke rechtsgemeenschap gaan vormen. Maar de bewoners van de Oostkust van Sumatra zullen dan toch die verhouding voelen als onjuist en onbillijk en zij zullen in de meening blijven, dat het Gouvernement van Ned.-Indië niet of niet voldoende rekening houdt met de bijzondere omstandigheden, die hier ter Oostkust bestaan en die hier een andere houding van het Gouvernement noodzakelijk maken, dan in andere Gewesten.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Menangkabousche vrouw in haar tegenspoed.

II (Slot).

Behalve op de reeds beschreven wijzen, werkt de Menangkabousche vrouw nog bij het schoonmaken van de sawahs, het planten en snijden van de padi op de rijstvelden, het sprokkelen van hout in de ladangs, tegen een loon in natura (rijst) en van f 0.10 voor den aankoop van peper en zout, terwijl zij ook nog somtijds inkomsten trekt door den verkoop langs de groote wegen van gesneden gras aan de geleiders van rijtuigen en sapikarren, die in die streken doortrekken en het gras als voeder der dieren noodig hebben.

De vraag waarom deze toestand, waarin de Menangkabousche vrouw verkeert, altijd zóo is geweest, wordt beantwoord met de opmerking, dat de vrouwen, als waarvan hier sprake is, grootendeels weduwen zijn.

De gehuwde vrouw, die op dezelfde wijze als de weduwe den kost verdient, verkeert feitelijk in dezelfde conditie als deze, omdat de man voor de verzorging van zijn gezin, om welke reden dan ook, weinig geeft en dikwijls in het geheel geen orde stelt op zijne zaken.

Over het algemeen is de Menangkabousche vrouw een goed geloovige Mohammedaansche.

Zij is aan dien godsdienst gehecht.

Volgens de Mohammedaansche godsdienstige instellingen is het aan den man veroorloofd met 4 vrouwen in het huwelijk te treden, onder de voorwaarde dat hij rechtvaardig is en op behoorlijke wijze in aller levensonderhoud kan voorzien.

Doch, waar vele mannen van deze voorschriften eene andere opvatting hebben dan de gewone en het liefst 4 vrouwen met tal van kinderen hebben in elke woning, zonder zich echter in te spannen voor het verstrekken van levensonderhoud daarvan, daar komt van de rechtvaardigheid weinig terecht.

Die toestand wordt nog ernstiger wanneer de laatst gehuwde vrouw de man het meeste boeit en deze de andere gehuwde vrouwen laat optornen tegen de verzorging van zijne kinderen.

Wel is waar kan de vrouw zich tegen zulk eene bejegening verzetten, doch dan ligt het voor f 0.25 à f 0.30 te verkrijgen bewijs van scheiding al spoedig gereed en daartegen ziet zij dikwijls ook al op.

Door den man achtergelaten, dikwijls in zwangerschap en met eenige kinderen, zonder dat daarvoor is gezorgd, komt de vrouw, vooral in geval van ziekte en lichamelijke stoornissen, in de grootst moeilijke

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.

Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

A. LOTGERING

Tandarts

Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 3230

Spreekuren: 8.30-9 v.m.

1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

levensomstandigheden en wordt zij wel gedwoone goederen te verkoopen, ten einde voor hare kinderen in de voeding te voorzien.

De ergernis over het zorgeloze optreden van man, gevoegd bij het dikwijls zwakke gestel der vrouw, maakt haar toestand zóo ernstig, dat zij radeloos wordt en hare geestvermogens worden krenkt.

Het eenige overblijvende geneesmiddel(?) is de verkoop of verpanding van de bezittingen en ren en, als ook daaraan is voldaan, de lichamelijke beid, die haar onafhankelijk maakt van den man haar van diens bedriegelijke handelingen ontstaat.

Zoo wacht de Menangkabousche vrouw, die gewillig niet hertrouwt, haar dood af, na de moeilijkste standigheden gedurende vele jaren te hebben doormaakt.

Aldus is het bestaan en het noodlot van de meeste der Menangkabousche vrouwen, die voor het leven bestaan en dat van hare kinderen dagelijkschen den lichamelijken arbeid moeten verrichten.

Het is de liefde van de moeder tot haar kind, haar in staat stelt die zware taak te volbrengen en haar loon vindt in de werkelijke genegenheid der kinderen, in den vorm van innige aaneensluiting haar persoon.

Die kinderen houden natuurlijk veel meer van hun moeder, die voor hen zorgt, dan van den vader, die zij dikwijls zelfs niet kennen en die zich aan de ouderlijke verplichtingen onttrekt.

Doch hoe is het onder die omstandigheden voor Menangkabousche vrouw mogelijk meer kennis van inlandsche huishouding op te doen, hare kinderen hoorlijk op te voeden en deze ter schole te laten gaan?

De Westersche vrouwen genieten den bijstand de hulp van hunne mannen en kunnen den raad de voorlichting inwinnen van de familieleden, die de zaken eene leiding kunnen geven overeenkomstig de instellingen en de bestaande verhoudingen in land.

Dientengevolge gevoelt de Westersche vrouw over het algemeen meer veilig en aangenaam, doch Menangkabousche vrouw geraakt geestelijk en lichamelijk in de war, wanneer zij, na zwaren fysieke arbeid gedurende den dag, des avonds het zwaar diende bord rijst aan hare kinderen met tranen in de oogen voorziet.

Met eene opwekking aan de Menangkabousche vrouwen om zich te vereenigen en te trachten daden te doen die hare rechten opeischen en hare eigendommen beschermen, besluit „Delvia” haar opstel.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het in de residentie Manado verschijnende Nieuwsblad „Oetoesan Minahassa (Minahassa-Bode).”

In de „Keng Hwa Poo” van 30 Mei 1925 komt ingezonden stuk voor van den heer J. Mawekere, niet al te best is te spreken over het verschijnen in Residentie Manado van het nieuwsblad „Oetoesan Minahassa”.

Reeds de inhoud van het proefnummer geeft, inziens, aanleiding tot de plaatsing van een vraagteeken achter den naam, waaronder het blad wordt uitgegeven, terwijl daarbij tevens de opmerking wordt gemaakt, dat men, in tijden van groote politieke beweging als de tegenwoordige, niet terstond te vertrouwen moet schenken aan hetgeen zoogenaamde politieke leiders hunne lezers wenschen voor te stellen.

Het is, zegt de schrijver, niet voldoende de vraag stellen welke werkelijke bedoeling bij het uitgeven van het blad in kwestie voorziet, doch men dient ook nauwkeurig te onderzoeken of de titel van „Oetoesan Minahassa” in waarheid de door haar in het leven geroepen beweging uitdrukt.

Want waar zijn toch de Minahassers die de opdrachten hebben gegeven hun bode in de Residentie Manado te zijn en welke vereenigingen hebben eene beschikking genomen, waarbij besloten werd de „Oetoesan Minahassa” die functie op te dragen?

De schrijver maakt zich bij het stellen van die vragen ernstig ongerust, omdat het blad het merk draagt van de Sarikat Islam en naar den Islam riekt.

De schrijver staat niet vijandig tegenover den Islam, doch behoort tot hen, die niet medegaan met de verspreiding van den Mohammedaanschen godsdienst in een Christenland als de Minahassa wenschen te bevorderen.

Het zal nog moeten blijken of de uitgevers van

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer afgestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 1361

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT“

Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Sterk concurrerende voorwaarden voor het: **Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem.**
J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

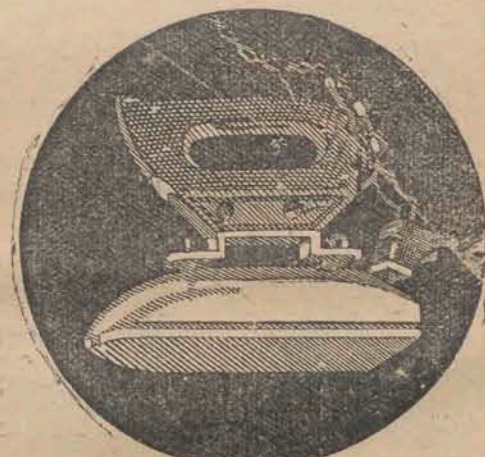
FRANS WALLAT
BONTWERKER
ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN
KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
'S-GRAVENHAGE

NIJMEGEN

Effecten Coupons
Reiscredietbrieven
Assurantiën Brandkluis
Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

Piano's Orgels
G. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

Naaml. Venn. **Maatschappij**
KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN
voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**
SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 369
naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

G. F. A. DRIESSEN, Nijmegen

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een konstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw“, „Het Huis Oud en Nieuw“, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz. g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

vaart in de betrokken gewesten en de wijze waarop het zoo betrekkelijk gemakkelijk verkregen kapitaal door de bevolking besteed wordt. Met verschillende voorbeelden toont hij aan, dat veel van het verdiende geld ook weer lichtvaardig wordt uitgegeven. Toch mag men hierbij niet generaliseeren en conclusies trekken, want de vermeerderde welvaart spiegelt zich niet alleen af in de neiging naar luxe, doch ook in nieuwe en verbeterde woningen; velen beleggen hun geld in nieuwe rubber- en klappertuinen, of sparen.

Een der schaduwzijden noemt schr. den achteruitgang van den aanplant van voedinggewassen, doch verontrustend is de toestand in dat opzicht nog niet, en zeer stellig niet in Palembang en Borneo. Op zich zelf acht Dr. R. het logisch en als een economischen vooruitgang te beschouwen wanneer een deel van de Inlandsche bevolking den zeer weinig loonnenden rijstbouw in den steek laat om de veel rendabeler handelsgewassen te gaan produceeren, maar toch eischt deze ontwikkeling zeer bijzondere waakzaamheid van de bestuursorganen.

Het zou ons te ver voeren om de bij uitstek deskundige beschouwingen van Dr. R. op den voet te volgen, achtereenvolgens schetst hij de huidige ontwikkeling en verspreiding der cultuur, de productie (die tot nu toe elke schatting verre heeft overtroffen) en hare speciale karaktertrekken, om te eindigen met een blik op de toekomst dier cultuur.

Dr. Rutgers besluit: De rubbercultuur, welke een zoo buitengewoon belangrijke bron van inkomsten voor de bevolking van Ned.-Indië is geworden, dankt zij aan het initiatief van de Europeesche maatschappijen, die deze cultuur in Oost-Azië invoerden, en aan het inzicht van de bestuursambtenaren, die de cultuur door de bevolking aanmoedigden....

Laat mij mogen eindigen met den wensch, dat ook in de toekomst de arbeid van de groote Europeesche maatschappijen en de zorg van de regeering moge samen gaan tot heil van de bevolking van Ned.-Indië, ook op het gebied van de rubbercultuur, waarvan het product dit jaar voor het eerst bovenaan staat in de lijst der uitvoerproducten in Ned.-Indië.

Locale Belangen.

In afl. 8 (van 16 Oct.) behandelt G. de Raad nogmaals het Gemeente-kiesrecht; de schr. vreest dat het betrekkelijke ontwerp — tenzij diep ingrijpende wijziging volgt — een ernstige bedreiging vormt van een behoorlijke ontwikkeling van het communaal bestuur, speciaal dan wat betreft de inheemsche vertegenwoordiging. „Men moge bedenken dat een aanname zonder meer der regeeringsvoorstellen beteekent een automatisch verschuiven van den datum waarop in de gemeenteraden de meerderheid kan geschonken worden aan de landskinderen.“

In de rubriek Decentraliana een uit het Soer. Handelsbl. overgenomen, belangrijke beschouwing van Mr. K. Denys over de „Nieuwe Gemeenschappen van West-Java“, als resultaat van de bestuurshervorming.

Een uitvoerige bespreking wordt voorts gewijd aan een door Mr. K. J. Bijl bewerkt geschrift: De Vorstenlandsche Waterschapsordonnantie; resercent noemt deze publicatie helder en duidelijk geschreven voor een goede ontwikkeling van het waterschapswezen en daardoor zoowel voor de groote cultures als voor de bevolking zelve een werk van niet te onderschatten belang.

Jaarboek van het Mijnezen in Ned.-Indië.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen de 53e jaarg. (1924) van bovengenoemd jaarboek, met afzonderlijken kaartenatlas.

Het werk opent met een levensbericht (met portret) van den op 16 Dec. 1924 te 's-Gravenhage overleden oud-chef van het Mijnezen ir. Jan de Koning Knijff, door ir. L. Houwink en bevat voorts de volgende verhandelingen. I. Algemeene geologie en ertsafzettingen van Zuid-Oost-Selèbès, samengesteld door wijlen dr. ir. W. Dieckmann en ir. M. W. Julius (met aanhangsel): Voorloopig onderzoek van een aantal fossielhoudende gesteenten van Selèbès, door dr. I. M. van der Vlerk. — II. Mikroskopisch onderzoek van gesteenten uit Zuid-oost-Selèbès, door dr. ir. W. F. Gisolf. — III. Verslag over de geologisch-mijnbouwkundige verkenningen van West Nieuw-Guiné, met gebruikmaking van de gegevens van het Noordelijk en Oostelijk gedeelte van den „Vogelkop“, verzameld door ir. H. H. Horneman en dr. E. Hartmann, samengesteld door ir. J. E. Loth. — IV. Foraminiferenhouddende gesteenten uit het gebied van den „Vogelkop“ op Nieuw-Guiné, door prof. dr. L. Rutten. — V. De meteoriet van Tjerebon (gevallen in Juli 1922), door dr. ir. W. F. Gisolf.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

De bevolkingsrubbercultuur in Ned.-Indië.

De directeur van het Departement van Landbouw, Nijverh. en Handel, Dr. A. A. L. Rutgers, die met vertoef hier te lande vertoef, heeft in het jongste Nr. (d.d. 11 Nov.) van de Ind. Mercurius eene hoogstbelangrijke beschouwing (tekst eener voordracht) gepubliceerd over de toekomst van de bevolkingsrubbercultuur in Ned.-Indië, een verschijnsel van dusdanigen omvang, dat de economische beteekenis en de te verwachten gevolgen nog slechts bij benadering te bepalen zijn.

De meesten indruk heeft wel het feit gemaakt, dat de achterlijk gewest als Djambi, waarvan velen weinig wisten, dan dat er nog slechts weinig jaren geleden troepen heen gezonden moesten worden om orde rust te herstellen, plotseling een belangrijk export-land werd, dat in 1925 voor een waarde van 60 miljoen gulden aan rubber uitvoert. Maar het verschijnsel is niet tot Djambi beperkt. Zoowel de Zuider- en Westerafd. van Borneo, als de Westerafd. en Palang kunnen reeds op een uitvoer ter waarde van vele miljoenen miljoenen wijzen en wie zal zeggen wat in de toekomst nog te verwachten is van de andere gebieden van Sumatra?

Het behoeft geen betoog dat de toeneming van de productie van 6000 ton ter waarde van 5 miljoen gulden in 1921, tot 120.000 ton ter waarde van 250 miljoen gulden in 1925 een geweldigen schok heeft toegebracht in het economisch evenwicht, zooals dat vóór dien in betrokken gewesten bestond, en een verreikenden invloed heeft op allerlei gebied.

In de eerste plaats acht Dr. R. het een groot voordeel dat geheel Ned.-Indië dat de uitvoerwaarde van de bevolkingscultuur is verkregen zonder dat daarvoor buitenlandsch kapitaal behoefde te worden aangetrokken. Daar de Europeesche rubbercultuur honderden miljoenen gulden buitenlandsch kapitaal noodig zou hebben om een productie te verkrijgen als die van de bevolkingscultuur leveren kan, springt het voordeel dat deze cultuur boven de Europeesche ten aanzien van de betalingsbalans van Ned.-Indië heeft, uit geval duidelijk in het oog.

Verder wijst Dr. R. op de plotseling ontstane wel-

Drogisterij F. A. DE BOER

G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth.-Ass.
Julius Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893

Drogerijen - Chemicaliën
Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
Binnen- en Buitenlandsche Spécialité's
Minerale- en Medicinale Wateren
TOILET-ARTIKELN
Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten
HOONMAAKARTIKELN BORSTELWERK ETC.

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
Koloniale Waren
Inaische Ingrediënten
Bezorging door de geheele stad

EWY DE CLERCQ
 Frankenstraat 5
 DEN HAAG TELEF. 53506

*Nieuw Dansinstituut voor
 Statenkwartier en Duinoord*

SALONDANSEN, PLASTIEK, RHYTHMIEK
 Speciale methode voor kinderen
 (Proefles gratis)

HEILGYMNASTIEK

Inschrijving aan het Instituut, dagelijks v. 10-3
 en van 6.30-7.30. - Prospectus op aanvraag.

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit **Roombater, Kaas**
 en **fijne Vleeschwaren.**

Geregelde aanvoer **versche Geldersche Eieren.**
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging. **Geén Filialen.**

P. VAN DEN BERGE
 Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden,
 Gaskachels, Tuin- en Gaslangen,
 Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

**Aan de Leden
 van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.
 Afl. 18 (25 Nov.). Het zieleleven der Indonesiërs. Java (vervolg), door N. — Over vogelgeschreeuw en bijgehoor in de Minahasa, door L. Coomans de Ruiter. — Naar den Tjitamboer (in de Preanger), door R. — Schetsen naar herinneringen van een oud Indisch officier van gezondheid. (VII. Uit het leven der Maleiers van Midden-Sumatra. — VIII. Naar de V Kota en de grenzen van het sultanaat van Siak, Sum. Oostkust).

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 17 (24 Oct. '25). De nieuwe machine-Jenson voor de theebereiding. — Inlandsche land- en tuinbouw in de Karolanden, door J. A. Bange (uit dit artikel blijkt dat de Bataksche bevolking dezer onderafd. van het Gouv. Sum. Oostkust zich met toenemend succes toelegt op den verbouw van aardappelen en Europeesche groenten voor export). — De begroting van Landbouw, Nijverheid en Handel in den Volksraad (vervolg). — De herziening van de Indische Staatsinrichting en het westersche kapitaal in Indië, door Mr. H. H. Gybland Oosterhoff (ontleend aan de Nederl. Mercur). — De rubberpositie. — De vooruitzichten voor thee. Tegenovergestelde inzichten. — De Landbouwhoogeschool en de praktijk (vervolg). — Roselle. Het verschil tusschen jute en roselle. Fabriek op Java.

De Indische Cultures.
 No. 20 (15 Oct. '25) bevat o.m. Venusschoentje (Cypripedium), door H. J. Wigman (met ill.). — Uit de geschiedenis van de bemestingsleer, door Georgikos (vervolg). — De bevolkingsrubbercultuur in Ned.-Indië. III. Westerafdeeling van Borneo. — Verslag van den Dienst van het Boschwezen in 1924 (bespreking). — Korte berichten.

De Indische Post.
 No. 45 (17 Oct. '25). De rubriek „De meening van de Indische Post” behandelt Indië's kina-monopolie; en: Artikel 123 van het Reg. Reglement (toelating van Missie en Zending in Indië). — M. A. K. Kelling artikel over „Zwandel”, waarbij ter sprake komt de beruchte Indische „golf van corruptie”, welke volgens schr. ook nu nog geenszins tot het verleden behoort.

Verder bevat dit Nr. o.m. een schrijven van Jhr. Jan Feith, die thans op Bali verblijft, aan zijn vriend W. O. J. Nieuwenkamp, waaruit o.m. blijkt dat de laatste niet is de ontdekker der Pedjengsche rotswand-teekeningen (waarover o.a. in Ned.-Indië O. en N. een bijdrage voorkwam), doch hij slechts recht heeft op den naam van her-ontdekker! Als men het fijne van deze zaak wil weten, mag men niet verzuimen van Jhr. Feith's mededeeling nader kennis te nemen. Tot zijre verwondering zal men dan tevens bemerken, dat de oud-majoor Th. van Erp gedurende zijn tijdelijk verblijf in Indië (en laatstelijk eveneens op Bali) bevorderd is tot doctor en benoemd tot directeur van den Indischen oudheidkundigen dienst, zij het slechts door Jhr. Feith!

Indisch Militair Tijdschrift.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 10 (Oct. '25). Het aandeel van leger en vloot in de handhaving van de in- en uitwendige veiligheid van Nederlandsch-Indië, door M. Broerstra. — Naar aanleiding van het artikel „Het psychotechnisch geschiktheidsonderzoek van vliegeniers”, door R. N. de Ruyter van Steveninck. — Het bepalen der juiste zijdelingsche richting eener batterij door gebruik van een tijdelijken tweeden zijpost, door H. ter Poorten. — Iets over radio, door A. J. W. Scheffer.

Economisch-Statistische Berichten.
 In het Nr. van 25 dezer het eerste gedeelte eener beschouwing over de Indische financiën, door C. van den Busche, met als uitgangspunt de voorloopige vaststelling van de begroting van Ned.-Indië voor 1926. — De hr. Th. G. H. Stibbe artikel over een uitspraak van het Hooggerechtshof betreffende transacties van Javasuiker.

Vrijzinnig Weekblad.
 No. 30 (21 Oct.). De Javaan en zijn godsdienst (slot), door J. J. B. Ostmeier. — De Indische maritieme defensie op een keerpunt? — Evenredige vertegenwoordiging, door R. P., met Naschrift door S. — „Democraat” of „Vrijzinnig Democraat”. — Leve de moderne beschaving! — Onder sterke belichting. (Een weinig gelukkig debuut van Minister Welter).

De Landsdienaar.
 Onder dezen titel verschijnt sedert het begin van dit jaar een maandelijksch orgaan van den Bond van burgerlijk personeel bij de Departementen van Algemeen Bestuur, de daaronder ressorteerende diensttakken en

de Hooge Colleges in Ned.-Indië. Uit de ons toegezonden Sept.-afl. blijkt uit den inhoud zeer duidelijk dat periodiek in de eerste plaats wil zijn vereenigingsorgaan — gezien den zeer grooten omvang — als zoodanig alleen reeds voldoende reden van bestaan heeft.

Bij het doorbladeren viel ons oog op een bijdrage van den hr. R. C. W. Welborn, getiteld: de panghoeloe andiko, panghoeloe soekoe (adat), poetjeok der Maleiers, welke een kijk geeft op het eigenaardige familieleven der Menangkabauers.

Het tijdschrift ligt voor belangstellenden ter inzage op de leestafel van Oost en West in de Heulstraat 's-Gravenhage.

De Indische Mercur.
 No. 48 (27 Nov.). Bevat, behalve het hiervoor behandelde artikel van Dr. Rutgers, nog eene bespreking van den bekenden (dit jaar voor het eerst door den hr. Lekkerkerker samengestellten) Indischen Cultuur-Almanak; verder eenige korte berichten en de vaste rubrieken: Kultuurberichten, verslagen van maatschappelijke verkeerswezen, enz. De afd. Handelsmuseum van de Kol. Instituut geeft een uitgebreide literatuur-opgave over de zgn. groote cultures (behalve rubber).

Missie-periodieken.
 Onze Missie in Oost- en West-Indië. Nov. '25. Missie in Ned. Oost-Indië. Lezing van Pr. Hoevenaars. — Een heiden-apostel in de Molukken (Xaverius), door S. Kalf. — Een Pauselijk delegaat in Ned.-Indië, Mgr. Gijlswijk. — Protestanten op Borneo, door P. Aurelius. — Artikel 123 Regeeringsreglement, door E. Cappers. — Art. 123 R. R. en de Zending, door Dr. J. G. C. Vriens.

St. Claverbond. Dec. '25. Z. Exc. Mgr. Gijlswijk Moentilan. — De dessa in! door H. Koch. — Klein Seminarie te Jogjakarta, door Fr. Sträter. — Pelgrimstocht naar Mekka, door H. Caminada. III. Feesten bij geleendheid der bedevaart. — Herinneringen uit mijn vaderland Java, door A. Djajasepoetra S.J.

Rapport der gewapend-beton commissie, ingesteld G. B. van 10 Dec. 1922, No. 43. (Dep. der Burgerl. Openbare Werken. Mededeelingen en Rapporten. Havenwerken (Weltevreden, Landsdrukkerij)).

Indische bouwkalender voor 1926, door J. G. Gendt Jr. Voor Indië bewerkt door G. J. Tak. Met een afzonderlijke bijlage. (Amsterdam, L. J. Veen).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 43. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Wirtschaftliche und soziale Probleme in Niederländisch-Westindien, von Dr. J. C. Kielstra. (Kieler Vorträge gehalten im wissenschaftlichen Klub des Instituts für Weltwirtschaft an der Universität Kiel, Nr. 13. (Jena, G. Fischer)).

Indisch Genootschap. Vergadering van 9 Oct. 1925. De economische vooruitzichten in West-Indië. Voorz. dracht door Prof. Mr. J. C. Kielstra (met debat, waaraan deelnamen de hh. J. S. C. Kasteleijn en P. Bergmeijer).

Een tehuis voor den Indischen verlofganger (te 's-Gravenhage). Onmisbaar voor een land als het onze. Architectuur Wegerif II. (Holland Express, 28 Nov. '25).

Een bezuinigings-commissaris in Indië (n.l. L. P. J. du Bus de Gisignies in 1826), door S. Kalf. (De Indische Verlofganger, 27 Nov. '25).

Notice sur les ruines de Panataran et les récents travaux de restauration, par Mlle. M. E. Lulius van Gool. Avec planches. (Bijdrage in den dezer dagen verschijnen feestbundel in twee deelen, uitgegeven ter geleentheid van het 25-jarig bestaan van de „Ecole française d'Extrême-Orient”, te Parijs).

BOEKAANKONDIGING.
 Morks' Advertentie-bureau en Uitgeverszaak zond de Redactie toe een Reclame- en Memorandum Kalender voor 1926, eenvoudig, netjes en praktisch uitgevoerd.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden er nogmaals beleefdelijk verzocht aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

WANNEER GIJ
 Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
 DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
 Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz. Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS
 HOFLEVERANCIER
 Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 72180.
 Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
 PRIJSCOURANT OP AANVRAGE.

WEEFSCHOOL „SMEDA“
 MARGARETHA VERWEIJ
 AMSTERDAM DEN HAAG BLARICUM
Handweefwerk Egyptisch vlechten
Raffia werk
 LESSEN EN CURSUSSEN

Suriname.

De redacteur van „De West“ heeft met Prof. Stabel en onderhouden gehad over diens tocht naar de Kabalebo, in gezelschap van den kapitein ter zee Kremer, in triangulaties te doen in verband met de later te ondernemen reis naar het Wilhelmina-gebergte, en vermeldt daarvan in het nummer van 20 October. Voor hem houdt van zulke tochten is hetgeen Prof. Stabel mededeelt om er van te watertanden.

De Kabalebo is een rechterzijrivier van de Corantijn. Om het noodige uitzicht te verkrijgen, moesten de klimmen in een hoogen, betrekkelijk dunnen boom. Een bleeder (balata-tapper) klom er eerst in de klimsporen en legde een touw om de eerste verking. Daarna werden kabels aangebracht en werden de reizigers, gezeten op een stoeltje tusschen die kabels, opgehieschen tot 21 meter hoogte. In dien zwellenden toestand, hangende aan een tak van een zwellenden woudreus, moest het werk worden verricht. Tusschen twee haakjes vragen wij hier of de afdeling der instrumenten, onder die ongewone omstandigheden niet te wenschen zal hebben overgelaten.

Men had aan de beeren medegedeeld (het gebied van de Kabalebo is al sedert jaren in exploitatie van balata) dat men, negen of tien dagen de Kabalebo overvarende, een kalen top zou ontmoeten, zeer geschikt voor waarnemingen. Men vond inderdaad dien top, Hansa Mounting genoemd, ongeveer drie honderd meter hoog, maar juist aan de Zuidzijde bleek de helling daarvan gloeiend af te loopen en — wat nog erger was — begroeid te zijn.

Alle pogingen om uitzicht te verkrijgen van een plaats waar de theodoliet kon worden opgesteld, waren vergeefs. Ten slotte moest men zich tevreden stellen met de klimmerij en werden met een sextant door den heer Kremer de verschillende hoeken gemeten, later vast te leggen aan metingen van uit het Wilhelmina-gebergte. De bedoeling is om van de expeditie naar dit gebergte gebruik te maken om het landschap het Zuiden van de Kabalebo, dat tot dusver niet opgenomen was, in kaart te brengen.

Met verbazing vernamen wij van Dr. Stabel, dat deze zijtak van de Corantijn een stroom is van grooter beteekenis dan bijvoorbeeld de Nickerie-rivier. De bleeders, die in dit gebied reeds vijftien jaren werken, hebben zeven weken nodig om door te dringen tot het brongebied. Machtige watervallen betwisten herhaaldelijk den toegang. Het bekendst zijn wel de Avanaverovallen, zowat 2 dagen varens van de bronning. Daarna komt men echter aan een nog grooter val, bij Red Hill, waar de stroom over korten afstand een verval heeft van acht à negen meter.

Het passeeren van dezen val, met ap- en dependende, duurde 2½ dag. De reizigers waren toen genaderd tot Hansa Mounting, waar zij hun waarnemingen zouden doen. Tot hun verrassing vernamen zij, dat zij hun kamp op den berg zouden kunnen opslaan, want dat er een zoetwatermeertje ter plaatse bevond. Inderdaad vond men daar, tusschen de rotsen, een meertje van een honderd meter lengte, bij twintig meter breedte met zwart water, dat goed drinkwater bleek. Ten slotte verklaart Prof. Stabel dat de arbeiders zich onder weg voorbeeldig hebben gedragen. Niets was hun te veel. Steeds waren zij de opgewektheid in persoon.

Na wij het over reizen hebben, willen wij de aandacht onzer lezers vestigen op een in het vorige jaar verschenen boek, dat ons dezer dagen in handen kwam. Het heet: „Au pays de l'or. Récit d'un voyage chez les Indiens inconnus de la Guyane française“. Die niet alleen taai-taai houdt, doet beter het 341 bladzijden lange verhaal niet te lezen. De aanvoerder van den tocht was François Laveau, die vele jaren geleden met Henri Audreau de Marowijne heeft bereisd. Hij heeft het boek niet zelf geschreven, maar de reis verteld aan Jules Normand, die de schrijver is. De vorm van het boek is allerongelukkigst: 341 bladzijden hoofdzakelijk bestaande uit gesprekken van Laveau met zijn medereizigers en met Indianen en Boschnegers. En welke gesprekken. Het eene nog insipider en onbeduidender dan het andere. Men leert uit het boek weinig of niets, en men niet reeds weet uit het reisverhaal van de reize. De slecht uitgeruste tocht eindigt tragisch: de man van Laveau verliest het leven in een der watervallen.

VOORBURG :: VIJF HEERENHUIZEN

Te Koop aan de Laan van Sevenstar of verlengde Julianastraat. Tien groote en kleine kamers. Voor en achtertuin. Verder alle gemakken. Directe verbinding met Den Haag, Noordwijk en Rotterdam. Koopprijs f 9500.— tot f 9800.—

Te bevragen op het werk en Oranjestad 72 VOORBURG

In het „Algemeen Handelsblad“ van 24 November (eerste avondbl.) een zeer belangrijk artikel van Prof. K(ielstra) over de Surinaamsche begroting. Men kent de denkbeelden van den hoogleeraar uit zijne lezing in het Indisch Genootschap op 9 October en uit zijn artikel in het November-nummer van het „Haagsch Maandblad“.

„In de begroting — aldus de schrijver — zijn enkele teekenen, die een weinig hoop geven voor de toekomst. Dat het winstaandeel in de Surinaamsche Bank f 5000.— hooger kon worden begroot, evenals de opbrengst van de postrij; dat er f 20.000 verwacht wordt van de landsradiotelegraaf, dat de bauxietbelasting f 5500 hooger wordt geraamd en de rechten op de balatawinning zelfs f 10.000, wijst alles in de richting van een economische opleving, al is het nog gering. Die opleving gaat den goeden kant op. Zij wijst op een levendiger verkeer met het buitenland. Een opvatting, waartoe de sedert 1923 verbeterde handelsbalans eveneens doet overhellen“.....

Wat de uitgaven betreft, verwacht de schrijver geen groot resultaat door bezuiniging, zoolang men niet tot bepaalde hervorming van het geheele bestuursstelsel overgaat. Hierin verschillen wij met den schrijver. Wij verwachten weinig van een hervorming van het bestuursstelsel. De economische opleving zou wel eens sneller kunnen komen dan men verwacht en als dan de bijdrage uit 's Rijks schatkist tot een schijntje is teruggelopen, dan zullen al die diagnoses van welmeeneende geneesheeren opgeborgen kunnen worden — diagnoses die hun grond vinden in die bijdrage — en zou men, te laat, berouw hebben met ruwe hand te hebben weggehaakt wat langzaam gegroeid is en niet spoedig weer te vervangen zal zijn. Boomen omhakken is gemakkelijk genoeg, maar nieuw geplante boomen hebben vele jaren nodig om tot vollen wasdom te geraken.

De heer S. Beck, chef der firma Kersten en Co. te Paramaribo, heeft aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen eene lezing gehouden: „Economische volksoopvoeding in Suriname, een koloniaal vraagstuk.“ De N. R. Ct. van 24 November (Av.bl. D) geeft daarvan een verslag. De heer Beck betoogt in deze lezing hetzelfde als in zijne bekende te Paramaribo gehouden voordrachten, welke in brochurevorm zijn uitgegeven en welke wij toen ter tijd ter kennis van onze lezers hebben gebracht.

„Er is — aldus de spreker — slechts één economisch gebied in de kolonie, waar een onbepert aantal menschen een bestaan kan vinden: dat is de landbouw. Daarop moet dus alle aandacht geconcentreerd worden, en daarmee moet ook het volksonderwijs in overeenstemming worden gebracht. Arbeidsopvoeding zonder intellectueel onderwijs is zeker niet mooi, maar intellectueel onderwijs zonder arbeidsopvoeding is uit den booze. De bevolking te houden bij, respectievelijk terug te voeren naar den landbouw moet dus als de voornaamste bestuurstaak worden beschouwd.“

Curaçao.

De watervoorziening.

De verordening tot wijziging der begrotingsverordening voor 1926 ten behoeve der watervoorziening is nu bij den K. R. ingediend. Aangevraagd wordt f 500.000.— voor aanleg van werken voor de watervoorziening van Willemstad en haven.

De geheele toelichting luidt aldus: „Door den Raad is bij de behandeling van het ontwerp der Curaçaosche begroting voor 1926 gevraagd om hem in de gelegenheid te stellen het vraagstuk der watervoorziening van Willemstad en haven nader onder de oogen te zien, alvorens zijn stem aan het voorstel te geven.“

De ondergeteekende meent, dat thans door hem een voorstel kan worden gedaan om het votum van den Raad te vernemen op het af of niet tot stand brengen van de werken voor de zoo noodige voorziening van de stad en de haven.

Daar de tot stand te brengen werken het rendabel kapitaalbezit van Curaçao zullen vergrooten is geen bezwaar voor deze werken kasvoorschotten op te nemen en eventueel een leening aan te gaan, die na het in exploitatie brengen van de werken, die alleszins rendabel zullen wezen, zal worden afbetaald.

De wet, die eventueel mocht vereischt worden tot het aangaan eener geldleening ten behoeve van Cura-

Een goed en billijk adres

voor

prima Thee en Koffie

is

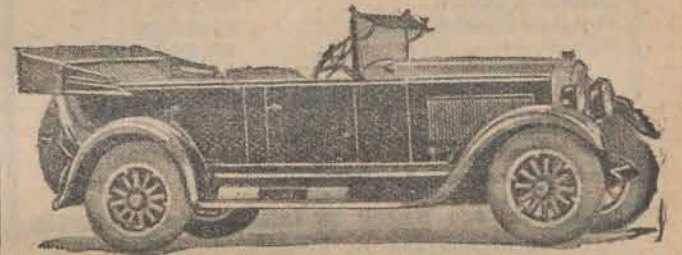
Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a

's-Gravenhage

Telefoon 12413

Garage T. VERSEVELDT

Nassau Zuilensteinstraat 47 Telefoon 11202
DEN HAAG

Levering van alle soorten Automobielen
en Motorrijwielen

STALLING

BENODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

Modemagazijnen

HENNEMAN & PLUKKER

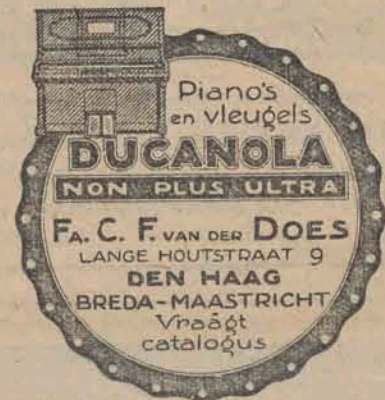
Valeriusstr. 28-38

DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japannen, Blouses, Rokken,
 Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japannen voor Indië

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelven geteekend. Met goed overleg is, zoolwel in de serie Boeddha priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
 (N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

REPAREREEN ■ OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN
A. QUERELLE
 SCHOOLSTRAAT 10

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West“ 5 pCt. korting

Dansinstituut J. HOVERS

Goudenregenstraat 170 's-Gravenhage

De moderne dansen in 6 lessen

Spreekuur dagelijks van 8-10 uur n.m.

"Aurora"

NED. IND. VEREENIGING TOT ONDERLINGE
VERZEKERING OP HET LEVEN.

HOOFDKANTOOR: TE BATAVIA

Directeur van het bijkantoor voor Nederland:

E. H. CARPENTIER ALTING

R. J. Schimmelpennincklaan 20, Den Haag

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 20,536,861.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten

Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON 30326

GECONTR. PARTIC.
NACHT
VEILIGHEIDS-DIENST

13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 13

Gecontr. Particuliere Nachtveiligheidsdienst

Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.

Eerste inrichting van dien aard in Nederland

Kantoor: VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c,

DEN HAAG - Tel. 30326

A. SCHARENBERG

HOOGSTRAAT 15 - DEN HAAG - TEL. 12443

Oudste Magazijn
van

Nieuwzilverwerken

Prima Tafelcouverts met schriftel. garantie

Huwelijks-Geschenken

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO
CARACAS
VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformatie
Rembours- en
Document.-Crediet

gao, zal in Nederland door den Minister van Koloniën worden ontworpen.

Bij onderhandelingen, die de kredietaanvraag moesten voorafgaan, heeft de mijningenieur Molengraaff een firma bereid gevonden voor de betonwerken (waarvan teekeningen gedeponereerd zijn ter griffie van Uwen Raad) een inschrijving te doen. Deze inschrijving zou evenwel beoordeeld worden door de gegadigde firma in verband met werken, die dezelfde firma voor de K. W. L. M. hier zou hebben uit te voeren, daar de omvang van de werken voor de watervoorziening een inschrijving daarvoor niet aantrekkelijk genoeg deed zijn.

Teneinde in staat te worden gesteld de inschrijving der gegadigde firma al of niet aan te nemen, zou ondergeteekende, voor eene zeer spoedige behandeling van dit ontwerp door Uwen Raad, hem reeds bij voorbaat dank willen betuigen."

Het oordeel van Prof. Kielstra.

Verschenen is de rede, die prof. Kielstra 9 Oct. l.l. uitsprak in het Indisch Genootschap. Slechts anderhalve bladzijde handelt over Curaçao tegen 9 bladzijden over Suriname. Ons troffen deze woorden over Curaçao:

"Voorzover Curaçao ons op het oogenblik een probleem stelt, is het enerzijds de voorziening in de sterke vraag naar arbeidskracht, vooral naar geschoolden arbeid, op het hoofdeiland en anderzijds het behoud van het nationaal karakter op de bovenwindsche eilanden. Ik vraag mij af, of deze beide niet met elkander in verband zijn te brengen en gezamenlijk op te lossen. Kan niet door ambachtsonderwijs gezorgd worden, dat geschoolde kracht in voldoende mate beschikbaar komt, juist op die andere eilanden, waar men zich naar buiten moet richten en wordt niet, door op deze wijze den emigratiestroom naar Curaçao zelf te richten, het behoud van het nationaal karakter der bedoelde bevolking bevorderd?"

Zou op deze wijze het arbeidsvraagstuk geen oplossing zijn te geven, dan moet men de immigratie van arbeidskracht op andere wijze in de hand werken. Speciale regelingen hiervoor zullen dan niet kunnen uitblijven. In verband met het behoud van de moraliteit in het ruilverkeer zal hier moeten worden gezorgd voor een zoodanigen opzet, dat, ook aan den kant van den arbeider, nakomen van verplichtingen is gewaarborgd. Niet onwaarschijnlijk zal, bij afwezigheid van economische, automatisch werkende noodzaak hiertoe, eenige overheidsbemoediging, wellicht poenale sanctie, niet achterwege kunnen blijven."

Een R.K. Kapel op Asiento.

Vrijdag 2 Oct. l.l. bracht Mgr. M. G. Vuysteke met zijn secretaris Pater Wahlen, daartoe door den nieuwen Directeur van de C. P. I. M. uitgenoodigd, een bezoek aan de terreinen van Asiento, met het doel de plaats en de plannen in oogenschouw te komen van de nieuwe R. K. kapel, die door de Directie op Asiento zal gebouwd worden, om de katholieke employés en arbeiders in de gelegenheid te stellen des Zondags en op Feestdagen de H. Mis bij te wonen. Door den Directeur den Heer H. J. Ansingh en den bedrijfsleider H. W. Ockenburg werd Mgr. op de terreinen rondgeleid, terwijl de Apost. Vicaris werd uitgenoodigd zijn bijzondere wenschen omtrent de inrichting dezer kapel kenbaar te maken.

(A. d. C.)

Havenbeweging.

Zoals men uit het maandelijksche lijstje van de scheepvaartbeweging in onze haven over de maand September kan zien, is het aantal stoomschepen niet hooger dan 171 gekomen.

Dat is een tegenvaller. We zijn nu in 9 maanden al ruim 100 stoomschepen hooger dan over het geheele jaar 1923.

In 1924 bedroeg het aantal SS. 1791, zoodat er geen twijfel aan is of wij zullen dat getal ver overtreffen. En ook is het wel waarschijnlijk dat we weer een 300 stoomschepen per jaar zullen vooruitgaan, zoodat sedert 1920 het geval was.

Een ander record hebben we nu reeds behaald. Op einde September was de bruto inhoudsmaat der stoomschepen reeds 1 1/2 miljoen M³. hooger, dan over het geheele afgeloopen jaar 1924.

Het aantal zeilschepen was deze maand September nog al vrij hoog n.l. 122. Vermoedelijk zal het op het einde van het jaar maar weinig hooger zijn dan over 1924, toen het tot 1384 zeilschepen opklom. Ook de inhoudsmaat van verleden jaar 383.246 M³. lijkt nu reeds voor dit jaar onbereikbaar.

(A. d. C.)

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN

Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

S. S. Niagara.

De Niagara van de Amerikaansche Marine, is maanden in de Ver. Staten te hebben doorgebracht weer teruggekeerd. Deze boot is belast met het kaart brengen van de Venezolaansche kust. Van Oer tot Mei blijft de Niagara in deze streken en voortaan weer geregeld elke maand in onze haven te bunkeren enz.

(A. d. C.)

Caracasbaai-Oliestation.

Woensdag kwam hier van Southampton binnen groote Engelsche boot Rotorua van de New-Zealand Shipping Co. met 476 passagiers voor Australië.

Het is zeer waarschijnlijk, dat dit de laatste boot geweest van die Stoomvaart maatschappij, die op haven binnen komt.

Denkelijk zal de volgende reeds naar Caracas doorstroomen om daar olie te bunkeren. Want groote olietankboot, die daar nu gemeerd ligt, heeft reeds nu of zeker spoedig voldoende hoeveelheid olie ingenomen, om dakrvan in de eerstkomende sepien over te pompen.

Bovendien worden er op Caracasbaai een twaalf tanken gebouwd van 33 M. diameter voor den op van stookolie.

(A. d. C.)

Uitvoer 2de kwartaal.

Curac. producten	f	281.574
Steenkolen	"	442.109
Phosphaat	"	578.409
C. P. I. M.	"	14.269.360
2e kwartaal	f	15.571.452
1ste kwartaal	"	14.193.115
		f 29.764.567

In 1923 bedroeg de totale productie van de C.P. over het geheele jaar 13.093.466, welke nu reeds in enkel kwartaal overtroffen wordt. In 1924 bedroeg totale productie 27.517.781, welke nu nagenoeg in kwartalen bereikt is. Welk een enorme vooruitgang!

(A. d. C.)

Curaçao in 1851 en 1861.

De gedenkschriften van den schout bij nacht M. Jansen als *Het leven van een vloothouder*, bewerkt door S. P. l'Honoré Naber, eenige weken geleden door het Historisch Genootschap te Utrecht uitgegeven, bevatten aardige bijzonderheden over twee reizen in 1851-1861 naar Curaçao.

Berculo.

Het bedrag van de opbrengst der inzameling bij ingezetenen werd volgens het laatste bericht, dat lazen, op f 3600.— opgegeven.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Klein Curaçao.

Gouvernements-journaal 4 April 1823 maakt melding van hen, „welke met visschersspassen varen en zich op de onbewoonde eilanden Rocas, Isies d'Avis en Klein Curaçao bezig houden met schildpaddenvangst, korbanden en hout hakken." Ook „meeuwen eijeren worden als voortbrengsel dier eilanden genoemd." genoemde artikelen, voor zoover aldus aangevoerd werden vrij van inkomende rechten verklaard.

Uit den Verren Vreemde.

De Gouv. Gen. Antonetti over Fr. Equat. Afrika.

De gouverneur-generaal van Fransch Equatoria Afrika, de heer Antonetti, die een zakenbezoek aan Parijs gebracht heeft, stond vóór zijn vertrek uit Frankrijk een interview toe aan een vertegenwoordiger van La Dépêche Coloniale. Aan het verslag (19 Nov.) ontleenen wij hier een paar punten.

Is bij de wet van 23 Juli 1925 besloten tot den aanleg van de eerste 172 K.M. van de spoorlijn Brazzaville-Pointe Noire, toch bestond er nog groote aarzeling om de uitvoering flink door te zetten. 't Is de Gouv. Gen. gelukt hieromtrent betere inzichten te verkrijgen.

De spoorlijn zal aan Centraal-Afrika een toegang tot de zee bezorgen en zoo een betekenis krijgen, die vóór 't binnenland zelf evenzeer als voor het buitenland hoog is aan te slaan. Over 150 K.M. is de baan geëffend en zijn de kunstwerken aangelegd, daar loopt al een diensttrein. Eenige tunnels zijn geboord. Met de be-

Het beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
NAAR MAAT tegen zeer voordeelige
prijzen is

JOHAN HEUTS - 's-GRAVENHAGE
GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTA STRAAT
Concurrereet met de beste huizen uit het Buitenland
TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

ZOUTMANSTRAAT 42 **DE RENTEKAS** 's-Gravenhage

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

van den grooten tunnel van 1800 M., die door de gumbé-hindernis moet gaan, wordt binnen enkele maanden begonnen. Twee commissies vertrekken ook menkort, de eene om het vraagstuk der electricificatie de lijn, de andere om de haveninrichting in studie nemen. De verbetering van de haven vormt ook een de grote ondernemingen, tot wier uitvoering beto- ten is.

De moeilijkheden, verbonden aan het arbeidersvraag- hebben minder gelegen in het krijgen van 't noo- aantal werkers, daar 't land met meer dan 3 mil- inwoners wel werkkrachten beschikbaar heeft. het beheer, de voeding, de gezondheidsvoorwaar- vroegen voorzieningen, van welke men in Europa begrip heeft, en die aanvankelijk ook veel hoofd- tens hebben bezorgd. Alles is nu echter zoo gere- dat het ten voorbeeld kan worden gesteld aan elke onderneming in Afrika.

De slaapziekte zeide de Gouv. Gen., dat men niet mag beschouwen als een kwaal, die specifiek zou zijn aan Fr. Equ. Afrika; zij heerscht ook in Congo, Belgisch Kongo, Ouganda, landen, die toch welvarend bekend zijn. Toch is zij als een ramp te beschouwen. Zij wordt door het bestuur en den ge- kundigen dienst stelselmatig en met kracht bestre- De heer Antonetti heeft in den tijd van zijn be- het aantal der geneesheeren van 23 tot 47 weten voeren. Kaarten zijn vervaardigd, die een over- geven van den stand der ziekte, en daardoor is werkelijke vooruitgang in den toestand aan te wij- De haarden moeten echter nog veel meer in aantal omvang ingekrompen worden.

Turkije wil zijn eigen suiker produceren.

De suikerindustrie heeft h. t. l. zoowel als in Indië zoo grote betekenis, dat alles wat invloed kan hebben op de omzetkansen van het artikel, onze volle aandacht verdient. Daarom nemen wij hier, zij 't ver- een bijdrage over van den Balkan-correspondent N. R. Cl. (Ocht.bl. 25 Nov.), betreffende het even van de Turksche regeering om, tot dekking van groot deel der behoefte aan suiker, de suikerbiet groote schaal in Turkije te doen verbouwen en in richten fabrieken te doen verwerken, voorna- om fiscale bijbedoelingen.

Gen Nov. is met groote feestelijkheid de eerste gelegd voor zulk een fabriek bij Olsjak in Klein aan den spoorweg van Smirna naar Kara-Hissar. Turksche maatschappij met een kapitaal van 10,000 Turksche ponden (ruim 1½ miljoen gulden) die fabriek exploiteeren. Een tweede fabriek zal Oost-Thracië worden gebouwd bij het station Al- loe van den spoorweg van Stamboul naar Adria- nel. Die fabriek moet uiterlijk in October 1926 kun- malen en 7000 ton suiker per jaar afleveren; 60,000 suikerbieten moeten er jaarlijks worden verwerkt. en einde de bevolking van Oost-Thracië aan te wijgen die bieten te gaan verbouwen, en om haar beste wijze van cultuur te leeren, worden nu in alle ten in den omtrek van Adrianopol rolprenten ver- nd betreffende den bietenbouw, en de verzorging de behandeling van die planten. Terwijl de rege- op die wijze alles in het werk stelt om de suiker- industrie in Turkije in te voeren en te verbreiden is anderzijds juist doende om aan het suikerverbruik zwaren slag toe te brengen.

zoals tegenwoordig in alle landen op onze aard- is ook in Turkije de minister van financiën zoe- naar allerlei bronnen van inkomsten, om tot sluitende staatsbegroting te geraken. Onder meer hij nu daartoe ook het oog geslagen op het in- van een staatsuikermonopolie, waaruit hij, door extra belasting van den suiker, onverschillig van herkomst, met 27 piasters (37 centen) per K.G., miljoen Turksche ponden per jaar hoopt te ver- en.

voornemen, om den suiker duurder te maken, al van verschillende kanten heftige protesten uit- ; zoo o.a. van de „Unie van de Turksche vrou- , welke in een daarvoor belegde buitengewone meene vergadering, waarin het zeer levendig toe- heeft besloten met alle geoorloofde middelen op groote Nationale Vergadering invloed te oefenen, die „heilooze aanslag op het welzijn en het ge- harer kinderen" wordt afgewend.

Een Arabische afgezant naar den Volkenbond.

ons vorig nummer lieten wij Emir Soltan, hoofd den stam, die den eersten oproep tot verzet tegen Franschen in Syrië heeft gedaan, naar Genève rei- om daar voor de zaak der Droezen en der Syrische volking op te komen. Nadere berichten hebben aan

de zaak een ander aanzicht gegeven, al blijft de, een week geleden, door ons gemaakte opmerking ook nu reden van bestaan hebben; dadelijk te bereiken is er niets; de opgeworpen kwestie kan alleen in handen worden gesteld van de mandaten-commissie van den Volkenbond, die te beslissen heeft in hoever aanlei- ding bestaat tot het inzetten van een meer uitgebreid onderzoek.

Zooals het bericht nu luidt, zou Ihsan Jabiri-bei, een Arabisch leider, eerst naar Angora zijn gegaan en daarna naar de zetel van den Volkenbond om de zaak van de Arabieren te bepleiten. Blijkt niet van wien hij opdracht heeft, ook is niet duidelijk wat hij eigenlijk wil. Zou men uit eenige uittalingen moeten opmaken, dat alle landen met een Arabische bevolking, als Palestina, Transjordanië, Syrië, de Libanon, Irak naar onafhan- kelijkheid streven, vereenigd tot één staat, uit andere zou men weer moeten aannemen dat hij daarbij aan de mogelijkheid van een Turksch mandaat denkt. Nu kan bezwaarlijk aangenomen worden, dat de voorma- lige Turksche vazalgebieden, waarvan enkele zelfs op zeer gespannen voet staan met Angora, een dergelijk mandaat zouden wenschen of willen aanvaarden. De mogelijkheid lijkt niet uitgesloten, dat Ihsan Jabiri naar Angora is getogen met het groote plan van den onaf- hankelijken Arabischen staat, doch, na van Kemal- pacha een douche gekregen te hebben, met de Turk- sche mandaat-kwestie vrede genomen heeft. Zijn zen- ding draagt in geen geval iets bij om meer helderheid of meer orde te brengen in de verwarring van de kwes- tie van het Nabije Oosten, zooals deze zich in het hui- dige stelt.

De heilige plaatsen in Arabië.

Voor eenheid onder de Arabieren en van een ver- langen tot erkenning van eenig overwicht aan Angora spreken de gebeurtenissen ook niet, welke zich afspe- len om de heilige plaatsen. In het nieuw-bakken ko- ninkrijk Hedchas is de strijd nog in vollen gang. Ibn Saoed, het hoofd der Wahabieten, die thans meester is in Medina, is, naar een bericht van jongen datum luidt, wel voornemens een pan-Islamietisch congres samen te roepen om een mandaat in te stellen, waar- bij Mekka en Medina zullen worden overgedragen aan een lichaam, dat alle Mohamedanen van de geheele wereld vertegenwoordigt, maar daar de vorsten van Hedchas, Transjordanië en Irak beslist vijandig tegen- over hem staan, is van deze poging geen heil te ver- wachten.

Britsch-Indië weer open voor de Duitsche handelslui.

Duitschland heeft zich in Britsch-Indië een groot afzetgebied voor zijn nijverheidsartikelen weten te her- overen, en het haalt van daar enorme hoeveelheden grondstoffen. Wij vinden voor zijn invoer in 1924: 35 miljoen roepies vermeld, voor zijn aankoop: 120 miljoen. De hiervoor noodige transacties werden niet door Duitschers gedaan; het eerste cijfer zal dan ook nog wel hooger moeten zijn, daar veel Duitsche wa- ren onder ander merk in den handel werden gebracht. Nu Indië weer open is gesteld voor de Duitschers zullen, naar men verwacht, de industrieelen er toe overgaan vertegenwoordigers van eigen landaard naar de groote handelscentra en handelsreizigers door het geheele land te zenden.

De milde stemming van Locarno zal dit nog bespoe- digen en bevorderen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amersfoort.

5e LIJST INDISCHE BIBLIOTHEEK.

- Economische Staatkunde in Atjeh, J. Langhout.
- III. Guide to Buitenzorg, the Preanger and Central Java. Stelsel en Inhoud van de Verordening op de Coöpera- tieve Vereenigingen, Dr. J. H. Boeke.
- Een wonder in de Industrie en hoe het geschiedde, Arthur Nash.
- III. Guide to Java.
- Java. The ideal tourist resort.
- Het jaar 1913 in zijn beteekenis voor de Indische be- weging, E. F. C. Douwes Dekker.
- Koloniaal Onderwijscongres. 3e Congres. W. J. Bas- tiaan.
- Koninkl. Paketvaart Maatsch. 1924.
- Guide to Sumatra.
- Holland Express. 1e halfj. 1925.
- Srimpi- en Bedajadansen.

Bovenstaande boekwerken werden door het Hoofd- bestuur geschonken en met dank door mij aanvaard.

J. ZUIDERWEG

Nicolaïstraat 37 's-Gravenhage

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU

Levering en plaatsing van Haarden, Kachels, Fornuizen, enz.

Aanbevelend J. ZUIDERWEG

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge- reed voor uw **grote op- lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz. Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde perceelen. Directeur: P. A. EBELING, Architect

„DE STAD UTRECHT”

OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

SCHOOLVEREENIGING „AGATHA SNELLEN”

Opricht 1898. - Zuilenstraat 7, Utrecht

Lagere School (jongens en meisjes van 6-12 jaar): op- leiding H. B. S. en Gymnasium. Vijf Vervolgklassen voor meisjes van 12-18 jaar uit den beschaafden stand. Voor zeer goede tehuizen kan worden gezorgd. Inlichtingen en prospectus bij den Directeur, den Heer G. F. VRIJBURG.

Het Bestuur,

Dr. J. VAN DER BILT, Voorzitter.
H. WALLER, geb. PIERSON, Secr.

NIEUW PARIJS

Langestraat 35 - AMERSFOORT - Tel. 308

Luxe- en Huishoudelijke Artikelen
Glas-, Porselein-, Aardewerk

SPEELGOED

Uitgebreide sortering tegen scherp concurrerende prijzen.

HET ADRES voor H.H. Leden van „Oost en West”

WED. J. LOHMANN

M. J. BLOKLANDER

ORGEL- EN PIANOHANDEL

Wanderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 35992

INRICHTEN VOOR DE TROPEN
STEMMEN - REPAREREEN

Laagste prijzen Vakkundige garantie

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn
NEPTUNUSSTRAAT 76-78
DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

Bontmantels nieuwste modellen, uitsl. prima kw. gemaakt en naar maat, in Persiaer, Bisam, (nerz-murmél), Veulen, Seal Electric, Mol, Slinks, Anti-loop en Geit. Verlaagde prijzen.
Vakkundig repareren en moderniseeren
Bontgarnituren in alle prijzen.
Firma JEAN PIERÔT
BONTWERKER. Gevestigd sinds 1903.
88 VAN SWIETENSTRAAT, 's-GRAVENHAGE

KOEK, BANKET, CHOCOLADE EN SUIKERWERKEN
W. TEMPELMAN
FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES

Enkele andere boekwerken, niet op Indië betrekking hebbende, werden mede ontvangen. Het afd.bestuur zal nader overwegen, welke bestemming daaraan gegeven zal worden.

Eubiotiek van Plutarchus, Dr. H. J. Lulofs (geschenk).
Quer durch Borneo, Dr. A. W. Nieuwenhuis, 2 dln. (ter beschikking).

Nederl. Oost-Indië, P. A. van der Lith, (ter beschikking).

Geschiedenis van de Ned. O.-Ind. bezittingen, J. J. Meinsma (ter beschikking).

CAUSERIE Dr. CH. WINKEL.

De weersgesteldheid in aanmerking genomen, was de zaal van Hotel Monopole, waar het afd.bestuur met de leden hedenmiddag te zamen kwam om de causerie van Dr. Ch. Winkel uit Hilversum te hooren, goed bezet. De voorzitter, de heer E. Roodhuijzen, daarop wijzend, heette allen welkom, waarop Dr. Winkel zijn voordracht over „De Framboesia tropica in Ned.-Indië en hare bestrijding” aanving met een korte uiteenzetting over den aard dezer ziekte, die tot voor korten tijd vrijwel voor syphillis aangezien en soms ook door leeken voor lepra gehouden werd. Op een boeiende en hoogst belangrijke wijze wist spreker duidelijk te maken, hoe die ziekte bijna alle lage landen tusschen de tropen teistert, toonde op de wereldkaart aan, waar vooral die ziekte woedt en verduidelijkte met lichtbeelden hoe in verschillende stadiën huid, spieren en weefsels aangetast en verwoest worden, waardoor ten laatste de ongelukkige slachtoffers verminkt en totaal hulpeloos, weezinwekkende voorwerpen van medelijden zijn. Langen tijd stond de wetenschap hier tegenover vrijwel machteloos, tot ongeveer tien jaar geleden door de toepassing van Salversaan door Dr. Flu in Suriname (nu Hoogleraar in Leiden) opeens de weldadige werking van dit middel tegen framboesia bleek en de lijdens na ééne inspuiting in een week tijds genazen. Binnen korten tijd was het framboesia-hospitaal te Paramaribo van zijn talrijke patienten ontlast, wat aan Suriname eenige tienduizenden gulden jaarlijks bespaart. Waar het slechts mogelijk is, wordt, sinds 1919, in Oost-Indië hetzelfde middel toegepast en met even goeden uitslag; doch daar ongeveer 50 pCt. van de bevolking van de laag gelegen deelen dier eilanden aan deze ziekte lijden en op de 2 à 3 maal honderd-duizend inwoners slechts één geneesheer aangetroffen wordt, is het duidelijk, dat de ziekte niet in korten tijd overal in dat uitgestrekt eilandrijk bedwongen worden kan. Doch geneesheeren en gouvernement nemen voortdurend krachtige en doeltreffende maatregelen; helpers (mantris) worden opgeleid, Europeesche-inlandsche artsen trekken het binnenland in, om de talloze lijdens te bereiken, die te ver van de centra der ziekenhuizen op hoofdplaatsen wonen, en door doelmatige africhting der helpers kunnen soms zelfs 2 à 3 honderden per dag geholpen worden, als de vervoermiddelen (bijv. auto's) niet te veel tijd voor het reizen vergen. Doch soms moet men nog te paard of te voet de afgelegen plaatsen bereiken, waarmede veel tijd gemoeid is. Spreker verduidelijkte door tal van lichtbeelden de verrassend spoedige geneezing der framboesia-lijdens, en den arbeid der geneesheeren, inlandsche artsen en mantris onder de bevolking en wees op den heilzamen invloed, die het betugelen van deze ziekte, ook op het gemoed van den inlander heeft, waardoor het vertrouwen in de westersche wetenschap toeneemt, zoodat meer en meer de bevolking uit haar zelve zich tot Europ. geneesheeren of inl. artsen begint te wenden.

Spreker vestigde ook de aandacht op het opvoelend element, dat bij de verkrijgbaar-stelling van Salversaan in den laatsten tijd te voorschijn was getreden, want, waar het ondoenlijk gebleken was steeds aan allen kosteloos van gouvernementswege dit middel te verstrekken en voortaan van het deel der bevolking, dat tot betalen in staat was, eenige vergoeding verlangd werd, had men voor een hoeveelheid van 500 K.G. Salversaan, waarmede 1.600.000 inspuitingen verricht waren, 700.000 gulden opgebracht, een som, voldoende tot betaling van alle gemaakte kosten. Hiermede was, volgens spreker, ook afdoende aangetoond, dat gerust met het stelsel van „kosteloos verstrekken van staatswege” gebroken kan worden.

Eenige lichtbeelden toonden duidelijk aan, hoe er reclame voor deze geneeswijze gemaakt wordt en de bevolking, door vertooning van de genezenen, in openbare vergaderingen, waar dikwijls de genezenen zelf het woord voeren, opgewekt wordt haar lijdens aan de behandeling met Salversaan over te geven. Tref-

fend was Spreker's schildering van de roerende diging, die Dr. Hatta bij diens bezoek op Java te P. glang (Baniam) door de bevolking gebracht werd. huldiging, die spreker zoo gaarne ook den te gestorven Dr. Ehrlich mede had zien gebracht vergoeding voor de schandelijke kritiek door zijn eigen land ondervonden.

Met groote aandacht was deze voordracht door gevolgd en de heer Roodhuijzen dankte dan oeder hartelijke instemming der aanwezigen, Dr. Winkel voor de aangename en boeiende wijze, waarop leerrijke causerie gehouden was, die duidelijk ge had, dat het Nederl. bestuur aan Indië ten zegen naar hij hoopte, ook nog lang blijven zou.

De Secretaris,
H. J. DE

A'rt, 28-11-'25.

Afdeling Apeldoorn.

In de laatst gehouden bestuursvergadering is program 't volgende vastgesteld:

8 Dec. 1925 't Loo, in „'t Posthuis": „Met Oost-West op reis door Indië”.

9. Dec. 1925 Beekbergen, in „De Sniestenberg": dië en wij”.

21 Januari 1926 Apeldoorn. Jaarvergadering en Causerie.

Eind Februari 1926 Apeldoorn. De heer Ch. Dun „Uit den Hindoetijd op Java.”

Begin April 1926 Apeldoorn. Filmavond (Plan en Cambodsja film).

Mogelijk met nog één of twee avonden voor vereenigingen of in de buurt van Apeldoorn.

Nadere mededeelingen volgen nog wel.

De Secretaris,
J. C. BAA

Afdeling Haarlem en Omstreken.

Donderdag 26 November trad voor onze afdeling op de heer C. K. Elout, Redacteur van het Algemeen Handelsblad, met een Lezing met lichtbeelden, die onderwerp had: „Vier maanden in Ned.-Indië”.

De zeer goed gevulde zaal volgde met aandacht geen door den heer Elout bij de zeer interessante lichtbeelden van verschillende deelen van onze Indische Archipel werd verteld. Vooral wat de Elout aan het slot van zijn rede zeide over het werken in Indië in 't algemeen en speciaal over vele goede wat daar door de ambtenaren werd verricht, oogste luid applaus.

Het was voor onze afdeling wederom een geslaagde avond.

De Secretaris,
H. P. DEINUM

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF AANGEKOMEN AMBTENAREN:

D. M. Rabe, opzichter 1e kl. bij de Staatsspoor-Tramwegen, Amsterdam, p/a. Pension de Bruijn, C. Hoofstraat 68.

Ir. G. van der Harst, Ingenieur 2e kl. bij den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit, Amersfoort, Witlaan 5.

Mevr. P. de Kuijper-Weise, Onderwijzeres 3e kl. bij het O. E. L. O., Loschurtz bij Dresden, Fricke-Wichestraat 11.

Ir. J. G. Frowein, ingenieur 2e kl. bij den Waterschap en 's Lands B.O.W., Den Haag, Frederik Hendriklaan 47.

K. Kruit, commies 1e kl. bij den P.T.T., Amersfoort, Pension Allebes, Paulus Buyslaan 1.

Ir. M. C. Kort, ingenieur 2e kl. bij den Dinest van den Mijnbouw, Den Haag, Ned. Handel-Mij.

Dr. W. C. A. Doeve, Gouvernements-Veearts 1e kl. Arnhem, Westervoortsche Dijk, Fam. Holsboer.

J. Jonge Poerink, controleur 1e kl. bij den P.T.T., Den Haag, v. Galenstraat 72.

J. H. Versteeg, 2e officier bij de Gouvernements-Marine, Dordrecht, Groenmarkt.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Mr. D. C. Lap, Romerkerkweg 99 te Wijk aan Zee.
Mr. A. P. A. Albricht en Mr. C. Albricht, beiden Jans-

N.C. HOOGKEUJLING
van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHEELE WERELD
25c VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSCHEN
VOOR
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 32615

WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
Frederik Hendriklaan 253
TELF. 50910
DEN HAAG

Het soliedst adres

voor Electricische benodigdheden en Installeeren van electricische geleidingen, is

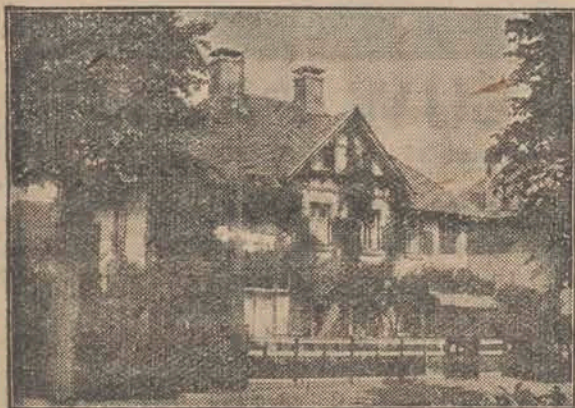
M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

Villa „WELKOM” — Hilversum

Sumstralaan 15-17 - Telef. 1384

Goed Tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie
Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum
Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.

VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
Goudsbloemlaan 8
DEN HAAG
LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL
 SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

G. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
 Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
 Brillen en So Easy.
 Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
 Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

12 bis te Utrecht; Mr. J. J. M. ten Berge, Wasse-
 rsche kade 2 en Mr. W. F. A. Hakker, Thomson-
 92, beiden te 's-Gravenhage; Mr. P. N. Jansen,
 Hiesingel 48bis, Mr. E. Knottnerus, Mengelberglaan
 en Mr. J. A. J. Meijer, Willem Barentsstraat 101,
 ten te Utrecht; Mr. J. W. Keij, Prinsenlaan 127k te
 phen a. d. Rijn en Mr. H. J. Scheffers, Hooigracht 42
 Leiden, allen als surnumerair bij den Belasting-
 dienst.
 J. Kingma, Garenkokerskade 10 te Haarlem, als
 naar bij het Openbaar Middelbaar Onderwijs;
 W. L. Bosz, Antonie Duyckstraat 16 te 's-Gr-
 aage, als onderwijzeres bij het M. U. L. O.;
 Oosterbaan, Tjerk Hiddestraat 43 te Leeuwarden,
 boekhoudkundig ambtenaar 1ste klasse bij den Ac-
 tantendienst;
 P. de Vos, de Rijpstraat 148 te Amsterdam, als
 of van den Dienst van het IJkwezen;
 A. Voskuil, Roelof Hartstraat 12 II te Amsterdam,
 gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezond-

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in
 het bezit der hoofdkate;
 b. onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in
 het bezit van de hoofdkate en van bijakten,
 c. leeraar (of leerares) M. O. Duitse taal (volledig
 bevoegd);
 d. Gouvernementsarts bij den dienst der volksge-
 zondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
 e. verpleegster bij het krankzinnigenwezen;
 f. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en
 tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
 a. 2 hoofdonderwijzers;
 b. 2 hoofdonderwijzeressen;
 c. 1 vakonderwijzeres voor voorbereidend lager on-
 derwijs.
 Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen
 in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot
 het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Minis-
 terie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling A. B.
 (voor de betrekkingen, genoemd onder 10., a t/m e),
 tot de 8ste afdeling (voor de betrekkingen onder 10.,
 f) en tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen
 onder 20.).

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDI-
 SCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS
 DIENST IN CURAÇAO.**
 Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands
 dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet
 worden voorzien door uitzending vanwege het Depart-
 ment van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot
 mededinging.
 10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen
 staatsdienst:

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht,
 bij adresverandering hiervan ten
 spoedigste mededeeling te doen; in Nederland aan den
 Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den
 Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger den
 Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balai, Sumatra's Oostk.

Mutatiestaat van 25 Nov. tot 2 December 1925.

Nieuwe Leden :		Geïntroduceerd door:	
J. G. van der Hijden, Heemstede, Heerenweg 128. f 5.	} Secretaris Afd. Haarlem.	} den heer J. P. Donk te Dieren.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.
vrouw C. Voel-Rouwens, Bloemendaal, Busken Huet- laan 1. f 5.			
C. H. J. Vogelenzang, Haarlem, Hasselaarsplein 30. f 5.			
B. Huygen, Fabrikant, Amersfoort, Koninginnelaan 17. f 5.	} Afdelingsbestuur van Amersfoort.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
Schooleman, Electr.-technisch Bureau, Amersfoort, Smallepad 12. f 5.			
vrouw F. Rissink-Nabuijs, Amersfoort. f 5.			
da Ida Bonebakker, Leerares, Zutphen, Coehoorn- singel. f 5.	} Hoofdvertegenwoordiger in Oost-Indië.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
C. A. Schröder, oud-Luit.-Kolonel O.-I. L., Eefde bij Zutphen. f 5.			
Scheltema, Controleur 1ste kl. B.B., Den Haag, Adel- heidstraat 164. f 5.			
ltuur-Mij. „Gesiekan en Magoewo“, Den Haag, Java- straat 14. f 5.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
ltuur-Mij. „Langsee“, Den Haag, Javastraat 14. f 5.			
ltuur-Mij. „Petjangan“, Den Haag, Javastr. 14. f 5.			
ltuur-Mij. „Djelboek“, Den Haag, Bentinckstr. 11. f 10.	} Hoofdvertegenwoordiger in Oost-Indië.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
ngkoe Abdullah e/o Teungkoe, Regent te Tandjong Balei (S. O. K.). f 6			
D. Pol, Predikant te Rijsoord (Z.-H.). f 5			
ocieteit „t College“ te Kampen. f 5	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
W. Böcking, Amsterdam, Koningslaan 15.			
J. Leys, Amsterdam, Chasseestraat 27 II.			
H. ter Meulen, 1ste Luit. Inf., Blang Kedjeren (Atjeh).	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
vrouw J. Ch. de Rochemont-de Graaf, van: Stations- weg, Woudenberg (afd. Utrecht), naar: Amsterdam, Admiraal de Ruyterweg 137 I. f 5.			
C. H. Guépin, van: Amsterdam, Vondelstraat 47 naar: Santpoort, „Spaarnburg“, f 5 (afd. Haarlem).			
J. Schippers, oud-Directeur B.B., Den Haag, van: Jacob v. d. Doesstraat 12 naar: Pension Bekker, Madhouderslaan 20.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
W. Pel, oud-Kapitein N.-I. L., Den Haag, van: Ma- kkastraat 38 naar: Batjanstraat 28.			
F. W. Stapel, Leeraar H.B.S., Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 147 naar: van Loostraat 93.			
P. van Westerloo, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 33 naar: 2de Schuyt- straat 146.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
G. W. Beijer, Den Haag, van: Hotel Rode, Korte Hout- straat 3 naar: Hotel Pomona.			
P. J. Baak, Adm. Ambt. B.B., thans geplaatst in Z.- en O.-Afd. Borneo.			
D. van Wijk, Adm. Ambt. B.B., thans geplaatst in resi- dentie Kedoe.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
L. C. Heyting, Controleur B.B., thans geplaatst te Medan.			
W. C. Knoop, Opperhoutvester, thans geplaatst te Po- norogo.			
C. E. Cohen, thans Ass.-Resident te Buitenzorg, Soeka- sari 29.	} Secretaris-Penningmeester Afd. Den Haag.	} den heer W. C. Muller te Den Haag.	} Mr. J. van Praag te Kampen.
G. IJsselstein, Controleur B.B., van: Singkawang naar: Sekadaw.			
J. G. A. Goedeljee, Referendaris Hoofdbestuur P.T.T., Bandoeng, van: Sumatrastraat 32 naar: Progres- straat 24.			

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker
 Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040
Binnen- en Buitenl. Verpakte
Geneesmiddelen verkrijgbaar

AANVANG 9 UUR

DE DANCING DECA
PALAIS DE DANSE, DEN HAAG
BEZUIDENHOUT No. 11

Kan wedijveren met de
bekendste inrichtingen uit
het buitenland.

„The Internationals“ spelen er, hunne muziek
 hooren is dadelijk er op dansen.

AANVANG 9 UUR

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA“
 Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor
Complete Meubeleeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzenaingen door geheel Neaerlana,
Oos- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

CITY THEATER
 Veenestraat - DEN HAAG - Tel. 15454

Vrijdag 4 December en volgende dagen:
Zola's
 onsterfelijk meesterwerk

NANTAS

met in de Hoofdrollen de Fransche Ciné-Stars:
LUCIENNE LEGRAND en DONATIEN.

Op het Tooneel:
Het wereldvermaarde
KOUBAN-KOZAKKEN ENSEMBLE
 (Zang en Dans)

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur
 PRIJS f 0.60
 N.V. „ADI-POESTAKA“ - 'S-GRAVENHAGE

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIËN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

s-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming
C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 4639

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
 Ontvangen een groote zending
MIE
 Pracht Kwal. en Zeer voordeelig

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat s-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MELJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, s-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van personen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenen verstrekkende als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIËZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Heer MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ.
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkrachten en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikerrijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch toonnel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theeplanten op Java. 5. Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

<ol style="list-style-type: none"> No. 1. Over Bali en zijne bewoners. 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie. 	<ol style="list-style-type: none"> No. 5. Nederlanders in Indië. 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen. 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië. 9. De Slavernij in Oost-Indië.
--	--

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248